

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

«Исламыер» Лондон кIошт

Адыгеим лъэпкъ орэдымкIэ и Къэралыгъо ансамблэу «Исламыер» культурнэ программэу «Сочи Центр» зыфилоу Лондон щызэхашэщтым хэлэжьэщт. ХъакIэхэу я XXX-рэ Олимпийскэ гъэмфэ джэгунхэу ыкIи я XIV-рэ Паралимпийскэ гъэмфэ джэгунхэу 2012-рэ илээсым зэхашэхэрэм къагъуалэхэрэм ар къафагъэ-лээгъошт.

Адыгеим и Лышхъхъэ ТхьакIушынэ Аслъан иунашбукIэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет «Исламыер» культурнэ лофтхъабзэхэм зэрэхэлэжьэщтым пэлухъашт мыйлэ-кур къыхигъэкIыгъ.

«Исламыеу» гъэрэкIо илээс 20 зэрэхъугъэр хэзыгъэунэфыкIыгъэм концерт программэу «Си Адыгей» зыфилоурэр зэрэ-зехицагъэм пае Урысые Федерацием и Правительствэ культурэм ыльэныкIокIэ ишIу-хъафтын къыфигъэшъошагъ. Ансамблэр фестиваль зэфэшъ-хъафыбэм ялауреат, КъохъэпIэ Благъэм ихэгъэгухэу адыгэхэр зыщыпсэухэрэм ащылабгъ. Творческэ программэр ансамблэм ренэу егъэкIэжы: лъэпкъ орэдхэу ансамблэм ипашэу Нэхэе Аслъан Iоф зыдишIагъэхэр Тыркуем, Иорданием, Грецием ыкIи Израиль къащаIуагъэх. Коллективым гухэлъ шъхьалэу иIэр адыгэхэм ялэпкъ орэдхэр кIэугъоегъэнхэр, къэухъумэ-гъэнхэр ары, ащ фэдэ орэдэу 100-м ехъу ансамблэм къеIо.

Адыгэ Республикэм и
Лышхъхъэ ипресс-кIулыкIу

Къэралыгъо Советым

Юстицием ыльэныкIокIэ къэралыгъо политикэр пхы-рыщыгъэным ышъхьэкIэ илахышхо зэрэхишIыхэрэм, цIыфхэм хабзэм къыди-лытэрэ фитыныгъэу ыкIи шъхьафитыныгъэу яIэхэм якъэухъумэн ыналэ зэрэты-ригъэтырэм, Iофэу зыфэгъэ-загъэм гъэхъэгъэ инхэр зэрэишIхэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Ткаченко Дмитрий Григорий ыкIом**, суд приставхэм я Федеральнэ кIулыкIу и ГъэорышIапIэу Адыгэ Республикэм щылэм ипашэ — Адыгэ РеспубликэмкIэ суд пристав шъхьалэм.

Адыгеим и Лышхъхъэ IукIагъ

Хабзэм ифедеральнэ органхэм Iоф зэрадашIэщтымкIэ Адыгеим и Лышхъхъэ пшъэрэу афишIыгъэхэм япхыгъэ Iофыгъохэм ятегушылэн хэлэжьагъэх республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат ыкIи Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу, ВПП-у «Единая Россия» зыфилоурэм икIутамэу республикэм щылэм иполитсовет исекретарэу Iэщэ Мухъамэд.

ЗэIукIэгъум анахъэу аналэ зыщытыра-гъэтыгъэр республикэм ихэхьоныгъэкIэ рахъухагъэхэу УФ-м ФедерациемкIэ и Совет хэтым анахъэу илэпкъ зэрехьылIэн фа-ехэр ары. Пстэуми апэу ар экономикэм хэхьоныгъэ егъэшIыгъэныр, хэбзэлаххэр зытыралхъэхэрэр нахьыбэ шIыгъэнхэр, гъэсэныгъэр, культурэр ыкIи спортыр уах-тэм диштэу гъэкIэжьыгъэнхэр ары. Медицинемрэ гъэсэныгъэмрэ альэныкIокIэ Iофыгъохэу Адыгеим ипашэхэм апашхъэ итхэр ары ТхьакIушынэ Аслъан шъхьафэу къызыщыуцугъэр. Гушылэм пае, кIэлэцIыкIу IыгъышIэхэмрэ ФАП-хэмрэ ягъэпсын еп-хыгъэ Iофыгъохэм язэшIохынкIэ респу-бликэм ипашэхэм Iофтхъэбзэ гъэнэфагъэ-хэр зэрэхъэх.

ТхьакIушынэ Аслъан зэрэхигъэунэфы-кIыгъэмкIэ, республикэм ихэхьоныгъэкIэ анахъ мэхъанэ зэрэтыр лъэныкIохэм зыкIэ ащыщ псауныгъэм икIэухъумэн имодернизацие. Адыгеим икIэлэ шъхьалэ диагностическэ гупчэ щызэхэщэгъэным мы лъэныкIомкIэ апшъэрэ мэхъанэ иIэу щыт.

— НепэкIэ ащ фэдэ гупчэ МыекIуапэ щышIыгъэныр псауныгъэм икIэухъумэн-кIэ анахъ мэхъанэшхо зылэ пшъэрэлыгъэм ащыщ. Орырэ, сенаторэу узэрэщытым елытыгъэу, ыкIи Адыгеим ыцIэкIэ Къэ-ралыгъо Думэм идупутатэу псауныгъэм икIэухъумэнкIэ министрэу щытыгъэ Нэт-хьо Разыетрэ охътэ кIэкIым къыклоцI ащ фэдэ проектшхор гъэцкIагъэ хъунымкIэ

шъуиамалхэм яшIуагъэ къызэрэкIоштым сиыхъэ телъ, — хигъэунэфыкIыгъ ТхьакIушынэ Аслъан.

ХъопсэрыкIо Мурат ФедерациемкIэ Со-ветым зэрэхэхъэхэрэ шIыкIэм зэхьокIы-ныгъэу фэхъугъэхэм къатегушылэ.

— Законопроектым къызэрэдилытэ-рэмкIэ, губернатор IэнатIэмкIэ кандидат пэпчэ регионым ыцIэкIэ ФедерациемкIэ Советым хэхъанэу кандидатурищ къегъэ-лыагъо. Хэдзынхэм ялэхъан кандидатищмэ ащыщэу текIоныгъэр къыдзыхырэ сен-атор IэнатIэмкIэ аухэсыщт. КIэкIэу къэпIон хъумэ, сенатор хъушхэр зэкIэ шъо-лырхэм ащыкIорэ хэдзынхэмкIэ къэнэ-фэштыгъ, — хигъэунэфыкIыгъ ХъопсэрыкIо Мурат.

Шъугу къэтэгъэкIыжы: Адыгеим ыцIэ-кIэ сенаторыр ФедерациемкIэ Советым и Комитетэу Регламентымрэ парламент IофшIэнымрэ язэхэщэн фэгъэзагъэм хэт.

Адыгэ Республикэм
и Лышхъхъэ ипресс-кIулыкIу

Iофхэр зынэсыгъэхэм защищэгъэозагъ

Автомобиль гъогухэм ягъэцэкIэжыны фэгъэхьыгъэ федеральнэ программэм къыдыхэлъытагъэу Мые-кIуапэ икIэу Усть-Лабинскэ, Кореновскэ кIорэ гъо-гухэр агъэкIэжыныхэу рагъэжьагъ. Мы уахътэм Мые-кIуапэ икIыдэхъапIэ ыкIи станицэу Ханскэм адэжъ чIыпIитIумэ гъогум къытелэтыкIыгъэ автомобиль зэхэкIыпIэхэр ащагъэпсыгъэх. Ахэр зэрэшIыгъэщ-хэм, Iофхэр зынагъэсыгъэхэм, псэолъэшIхэм пшъэ-рылэу зыфагъэуцужыгъэхэм защищэгъэозэнэу АР-м и Лышхъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан псэолъэшI пло-щадкэм тыгъуасэ кIогъагъэ. Ащ игъусагъэх АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, АР-м и Къэ-ралыгъо Совет — Хасэм и ЛыкIоу УФ-м и Федераль-нэ ЗэIукIэ ФедерациемкIэ и Совет хэтэу Хъопсэ-рыкIо Мурат, нэмыкIхэр.

Мыхэр языгъэшIыхэрэр Феде- ральнэ гъогу агентствэм феде- ральнэ автомобильнэ гъогухэмкIэ и ГъэорышIапIэу Краснодар

краим щылэр ары, ОАО-у «Ме- ханизированнэ колоннэу N 62-м» ешIых. Мыхэм япашэхэр АР-м и Лышхъхъэ къытэгъокIыгъэх, гъо- гум зэхьокIыныгъэу фэхъушхэр, зэхэкIыпIэхэр зэрэгъэпсыгъэ- щтхэр, шIуагъэу къатышхэр къыфалотагъ, картэмкIэ къыра- гъэлэзгъугъ. ГъэорышIапIэм ипашэу Анатолий Волковым къызэриIуагъэмкIэ, краимрэ рес- публикэмрэ азыфагу щэгъэпсыщт объектхэм апэлухъанэу пстэумкIи сомэ миллион 880-рэ федераль- нэ бюджетым къыхэхыгъэу къатIушхыгъ. Ащ щыщэу мил- лиони 100-р зищыкIагъэм пэ- Iуагъэхъэгъах. Мы зэхэкIыпIэхэр 2014-рэ илээсым аухынхэш, атIушхынхэу пшъэрэлы зыфа- гъэуцужыгъ. Джащ фэдэу по- селкэу Инэм зэпызычырэ авто- мобил гъогур лъэшэу зэрэ-

ушъагъэм къыхэкIыкIэ, феде- ральнэ программэм къыдыхэлъ- ытагъэу лъэсрыкIо зэпырыкIы- пIэхэр щэгъэпсышхыгъ.

— Мы зэхэкIыпIэхэм мэхъанэ ин ятэты, тигъогухэр нахъ шы- нэгъончъэ хъунхэмкIэ яшIогъэ- шхо къэкIонэу ташэгугъы, — къыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан иепIыкIэ къырилотыкIызэ. — Поселкэу Яблоновскэм идэкIы- пIэкIэ Краснодар и «Тургеневскэ лъэмыдж» екIурэ зэхэкIыпIэр тшIыным ушъхъагъэ фэхъугъэри а гъогур зэрэщынэгъо дэдэр ары. Субъектхэр зэзыпхырэ гъогухэр этедгъэпсыхъэхэмэ, типсэупIэхэр зэпызычыхэрэм тафежъэн гухэлъ тил, амалэу щылэмкIэ федераль- нэ программэхэм тахэуцонэу иуж- тит.

ХЪУТ Нэфсэт.

Ямэфэки хагъэунэфыкIыгъ

щынэгъончъэнымкIэ къэралыгъо инспекцием иофышIэхэм япшъэралхэр щытхъу хэлъу, апсэ емыблэжхъу зэрагъэахIэр къыхигъэщыгъ. Нэужым МВД-м ипашцэ зимэфэкихэм къафэгущыгъ. НэбгыритIумэ капитан, нэбгырищымэ старший лейтенант къызэралэжыгъэр къзыгъэнэфэрэ тэмэтельхэр къащыритыжыгъэх. Гъогур щынэгъончъэнымкIэ Къэралыгъо инспекцием илэс зэкIэлъыкIохэм чанэу Иоф щызышIэгъэ къулы-

къушIэ 60-мэ рэзэныгъэ тхылъхэр къафагъэшбошагъэх.

Гъогур-патруль къулыкъум зищыIэныгъэ езыпхыгъэхэм псауныгъэ пытэ яIэу, ябын-унагъохэм адатхъэху, гъэхъэгъэшлукхэр ашIыхъэзэ ыпэкIэ лъыкIотэнхуэ къафэлъагъуагъ правэу хъумэкIо органхэм яветеранэу ХьутIыжъ Азмэт.

ПАТЫКЪО
Анет.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан торжественнэ зэхыхъэм къыцтырихыгъэх.

Гъогур щынэгъончъэнымкIэ Къэралыгъо инспекциер зызэхашагъэр илэс 76-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ мэфэки зэхыхъэ Мыекъуапэ мы мафэхэм щыкIуагъ. МВД-м ипашцэхэр, иофышIэхэр, ветеранхэр ыкIи нэмыкIхэри ащ хэлэжыагъэх. Пстэуми апэу пшъэралхэр къынэгъэахIэзэ ыпсэ зыгъэтIылыгъэхэм ясаугъэгъу гъэорышIапIэм ишагу дагъэуцагъэм къэгъагъэхэр кIэралъхъагъэх.

АР-м хэгъэгу кIоцI ИофхэмкIэ иминистрэу Александр Речицкэм пэублэ гушIыгъ. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, нэпэрэ мафэм Адыгем игъогухэм рэхъатныгъэм щылъыплъэрэр зэкIэмкIи нэбгырэ 400 фэдиз мэхъу. Гъогур

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Сакъыныгъэ къызыхэжъугъаф

Тызыхэт илэсым ижъоныгъокIэ-мэкъуогъу мазэхэм пенсиехэм апае зэIуагъэкIэгъэ мылкъур сакъыныгъэ къызыхамыгъафэу пенсиехэмкIэ мыкъэралыгъо фондхэм ятыжыгъэным ехыылIэгъэ зэзэгъыныгъэу адашIыгъагъэхэр щымылэжъ шIыгъэнхэм, джаш фэдэу хэбзэнчъэу а мылкъур нэмыкI фондхэм зэрагъэхъагъэм яхыылIэгъэ заявлениехуэ цIыфхэм къатыгъэхэр Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд къыIэлакъэхуэ убулагъ. А Иофым лъапсэ фэхъугъэр зэхыфизэ зэрагъэунэфыгъэмкIэ, пенсиехэмкIэ мыкъэралыгъо фондхэм яагентхуэ цIыфхэм яунэхэр къэзыкIухъаштыгъэхэр Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд иофышIэхуэ къащытхыгъэхэр ыкIи цыхъэ афашIыщтыгъ.

Ащ къыхэкIэу, УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Адыгэ республикэ Къутамэ мыщ фэдэ заявление къышIынэу фитыныгъэ къыратыгъ.

Урысые Федерацием Пенси-

ехэмкIэ ифонд иофышIэхэм унагъохэр къахIухъэхуэ яхабзэп. Ахэр унагъохэм ащылэхуэ къызыхэкIырэ телъхъапIэ зилэ заявление цIыфым къытыгъэ зыхъукIэ ары нылэп ыкIи ащ ыдэжъ кIонхэм ыпэкIэ макъэ рагъэIу. Ежъхэр кIэщакIо фэхъухъэзэ, ПенсиехэмкIэ фондхэм иофышIэхэр цIыфым ыдэжъ кIонхэ фаеу къызыхэкIырэ илэсым зэригъэшIагъэм фэшI пенсионерым фэгущIохэ, хэгъэгу ыкIи субъектым япашцэхэр зэрэфэгущIохэр писъмэхэр ратыжъхэ, сымэджэ хылыгъуэ е сэкъатныгъэ иIэу къэмытэджэу щылым иунэ консультациехэр щыратынхэ фаеу зыхъукIэ ары.

ЗыгорэкIэ пенсие е социальнэ тынхэм яхыылIэгъэ Иофыгъо горэ зэшIохыгъэным фэшI цIыфыр Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд иучреждение къегъэблэгъэгъэн фаеу хъугъэмэ, ежъ зыщыпсэурэ чIыпIэм ПФР-м иорганэу щылэм екIолэным фэшI телефонкIэ е писъмэкIэ макъэ рагъэIу. Пенсиехэмрэ социальнэ

тынхэмрэ яхыылIэгъэ тхылъ пстэури ПФР-м иучреждениехэр ары нылэп зышагъэхъазырхэр.

Мыщ дэжъым шъугу къэтэгъэкIыжы УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд страховать щашIыгъэ цIыфым пенсиехэм апае зэIуагъэкIэгъэ мылкъур мыкъэралыгъо фондхэм (ежъ ишIонгъо-ныгъэкIэ къыхихыгъэм) хигъэхъажыны е мыкъэралыгъо фондхэм къыхихыжынышъ, УФ-м и ПФР ифонд хигъэхъажыны, джаш фэдэу мыкъэралыгъо зы фондхэм къыхихыжынышъ нэмыкI мыкъэралыгъо фондхэм хигъэхъажыны зэрэфитыр. Арэу щытми, ащ фэдэ зекIуакIэм гупшысэшIу ищыкIагъ ыкIи хэти сакъыныгъэ къызыхыгъэфэн фае. Ащ пае шыпкъагъэ зыхэлъ къэбархэм зашIыгъэгъуазэмэ, хьоршэрыгъэхэр зезыхъэхэрэ зэкъодзакIохэм ащIкIухъэмэ кIэгъожышIтэп. Шыпкъагъэ зыхэлъ къэбархэр ежъугъотылэщтых шъузышIпсэурэ чIыпIэм ПФР-м иорганэу щылэм е ПенсиехэмкIэ фондхэм телефонэу 8-800-505-555-мкIэ шъуафыгеомэ. Мы телефоным ыпкIэ птынэу щытэп.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипресс-къулыкъу.

шIэу упсэун зэрэплъэкIыштым игупшысэ ахэр къыфащэнхэ мурад иI.

НыбжыкIэу мы проектым хэлажэхэрэм гумэкIыгъоу яIэхэмкIэ зэдэгощытх, специалистхэм аIукIэщтых. ЗэхэщакIохэм къызэрэхагъэщырэмкIэ, мы Иофхъабзэм хэхъэ шIушIэ акциери — нэбгырэ пэпчэ ищыкIэгъэщт литературэр, глюкометрэхэр аратыштых, узым пэуцужыгъэнымкIэ IэпыIэгъу афэхъуштых.

(Тикорр.).

Медальхэр къаратыжыгъэх

КIэлэеджакIохэм илэс еджэгур аухыгъ. Мыгъэ Тэхьутэмькъое районымкIэ гурыт еджапIэр дэгъоу къэзыухыгъэу тилэр макIэп. ЕджэнымкIэ сэнаушыгъэу ахэлъыр къагъэ-лгъагъозэ олимпиадэхэм, зэ-нэкъокъу зэфэшъафхэм ахэр ахэлажэщтыгъэх ыкIи апэрэ е хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр ренэу къахыштыгъэх. Дэгъоу зэреджэхэрэм имызакъоу, общественнэ ИофшIэнхэм ахэлэжыагъэх. ЕджапIэу зыщеджэхэрэм ящытхуэ арагъэIуагъ.

Джырэблагъэ гъэхъэгъэ инхэр зышIыгъэ кIэлэеджакIохэр Тэхьутэмькъое район администрацием къырагъэблэгъагъэх. Мы илэсым пшъэшъэжые 12-мэ — дышъэ, 5-мэ тыжыны медальхэмкIэ еджапIэр къаухыгъ. Район администрацием

ипашцэ иапэрэ гуадзэу Ярахмед Ярахмедовымрэ гъэсэныгъэмкIэ ГъэорышIапIэм ипашцэу Шъхьэлэхъо Нурбийрэ ежъхэм ашъхъэкIи районым ипашцэу Шъхьэлэхъо Азмэт ыцIэки медалистхэм къафэгущыгъэх. Шоу щылэр къадэхъунэу къафэлъагъагъэх. Тылэ загъэзагъэми яшIэныгъэхэм зэрахагъэхъоштым яцыхъэ зэрэте-лыр къыхагъэщыгъ.

Нэужым еджапIэр къэзыухыр пшъэшъэжыыхэр дэгъоу зэрапIугъэхэр къышыхагъэщы-зэ, щытхуэ тхылъхэр ны-тыхэм мыщ къащыратыгъэх.

Дышъэ медалькIэ еджапIэр къэзыухыгъэхэм ащышъу Хьатх Рузанэ кIэлэегъаджэу езыгъэ-джагъэхэм, илэс пчъагъэм къафэгумэкIыгъэхэм, «тхъашъуегъэпсэу» къарилуагъ.

ХЪУШТ Щэбан.

Проект гъэшIэгъон

ЗыфатIорэр кIэлэцIыкIухэм ыкIи унагъом социальнэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ Гупчэу Красногвардейскэ районым итэу «Доверие» зыфиIорэм шагъэцэкIэнэу зыщыфэ-жыгъэхэ проект ары. Ащ иавторыр, инновационнэ проек-тыр зыгъэхъазырыгъэр социальнэ педагогэу Марина Маш-лыкина ары. Коррекционнэ-реабилитационнэ ИофшIэнэу зипсауныгъэ щыкIагъэ зилэ кIэлэ-цIыкIухэм адызэрэхъан алэ-кIыштхэмкIэ республикэ зэ-нэкъокъум теклоныгъэ къыш-дзыхыгъэ проектхэм ар ащыщ. Авторыр ащ зэреджагъэр: «Мультиатерия — средство ре-абилитации детей с ограничен-ными возможностями».

Ащ игъэцэкIэн пэIуигъэхъаным фэшI авторым сомэ мин 20 фэдиз къыратыгъ. Проектым шIуагъэу хэлъыр, специалистхэм къызэрэхагъэ-щырэмкIэ, зипсауныгъэ зэ-цыкIогъэ сабыи хэм языхт нахышIум ылгъэныкъокIэ зэ-хъокIыныгъэ фэхъуным иамал-хэр къызэритыгъэр, лгъэныкъо зэфэшъафхэмкIэ кIэлэцIы-кIухэм зызэрэхъокIын зэралэ-кIыштыр ары. Ахэр зэхэтэу, зэгъусэхуэ мультфильмэ ашIы-ным дэлажэх, ащ фэдэ Иоф-шIакIэм кIэлэцIыкIухэм къэзы-уцухъэрэ дунаим еплъыкIэу фыраIэр нахэ къызыIухы, зэ-гурылонхэм, Иоф зэдашIэным, нахэ зэфэгумэкIынхэм фегъа-сэх.

Мультфильмэ игъэхъазы-рын зыфэжыгъэхэрэм, ИофшIэным ахэр фэшэгъэнхэм, шIыкIэ го-рэхэр яамал къырагъэхъынхэм фэшI анимациер къызыфагъэ-федэ. КIэлэцIыкIум пластили-ным зыгорэ хишIыкIыным, су-рэт тырихыным, декоративнэ-прикладной искусствэр къызы-фигъэфедэным афэшI ищыкIэ-гъэ пкъыгъоохэр къыхихынхэ, къыштэнхэ, ежъ ыгъэорышIэн-

хэ фаеу мэхъу. Ащ ишIуагъэкIэ ылгъэхъамбэхэр нахэ тэрэзэу ыгъээекIонхэм, нахэ тэрэзэу Iэбэным лгъэплъэ, фэсакъы, ащ зытырегъэпсыхъэ, ежъ-ежы-рэу, тIэкIу-тIэкIоу пкъыны-лы-нэхэм Иоф арагъашIэ.

Проектым игъэцэкIэн чэзы-уишъу зэтеуыгъ. Апэрэ чэзы-ум къыделъытэ кIэлэцIыкIухэр анимацием нэIуасэ фэшIыгъэн-хэр, «пластилиновэ техникэр» агъэфедэзэ агъэуцугъэ мульт-фильмэхэм ягъэплъыгъэнхэр, ахэм яшIыкIэ тегушIыгъэныр.

ЯтIонэрэ чэзыум авторыр «диагностическэ кIэ» еджагъ — кIэлэцIыкIухэм анимацием Иоф дашIэныр зырагъажырэ-эм эмоциональнэу ар зэрэзэхашI-эр гъэунэфыгъэныр.

Ящэнэрэ чэзыур пшысэм хэхъэгъэныр, анимацие мульт-фильмэм хэтыштыхэм яшIын ыкIи декорацием игъэхъа-зырын. Ары проектым нахэ шъхъаIэу хэтыр. Мыщ кIэлэ-цIыкIухэм фотоаппарати, каме-мерэи къызышчыфагъэфедэ, мэкъамэхэри къыхахы... КIэ-кIэу къэпIон хъумэ, мультфиль-мэ агъэуцу.

КIэлэцIыкIуи 100 фэдиз про-ектым хагъэлэжышIт. Ащ игъэ-цэкIэн шIуагъэу къызыдихы-нэу специалистхэр зыщыгу-гыхэрэм ащыщ кIэлэцIыкIу сымаджэхэр нахэ рэхъат хъун-хэр, гуфэбэныгъэ зэфыраIэныр, яцыхъэ нахэ зытелъыжыныр, зэгъусэхуэ, командэу зэхэтхуэ зыгорэ ашIэным фэгъэсэгъэн-хэр, нэмыкI лгъэныкъуабэхэри.

Шыпкъэ, проект гъэшIэ-гъон нэIуасэ тызыфэхъугъэр, ИофшIэнэу къыдилыгъэхэрэм психологическэ лгъэныкъори, псауныгъэм изытети куоу къа-щыдэлъытагъ. Проектым иав-торы, ащ игъэцэкIэн дэлэжышIт пстэуми яИофшIэн кIэгущIу-жыныхуэ, ягъхэлъышIухэр къа-дэхъунхуэ тафэлгало.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Каменноостскэм щызэIукIэщтых

Адыгэ Республикэм псау-ныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ ипресс-къулы-къу тызэрэщыгъэгъозагъэмкIэ, бэдзэогъум и 8-м къышегъэ-жыагъэу и 15-м нэс «Южная межрегиональная диабетиче-ская ассоциация» зыфиIорэм шъоуштыгъу уз зилэ ныбжыкIэ-

хэм ащышхэр мы поселкэм щызэIуегъагIэх.

Мы проектым хэхъэрэ Иоф-тхъабзэхэм шъоуштыгъу узыр зилэхэм япсауныгъэкIэ шIуагъэ къазэрафахыштым имызакъоу, а узым фэгъэхыгъэу на-хыбэ зэрагъэшIэн, ар уиIэми, щылэныгъэм идэхагъэ зэхап-

ГЪЭЗЕТЕДЖЭМ ИШЮШИ

ШУНЫГЪЭМ ФЭЛАЖЪЭ

«Чыгу-огу энэсым сыда шылар?» — ары ышхьэр лытэныгъэшхо зыфэтшырэ тхаклоу Мэщбашлэ Исхьакь игукъэкъыж тхылъу журналэу «Зэкъошныгъэм» ия 4-рэ номеру 2011-рэ илээсым кыдэ-кыгъэм дэтэу бэмышлэу сызэджагъэм. Сыпэмыклэу седжагъ, сыгу рыхьыгъ.

Тхыгъэм ыцлэ кыуегъашлэ ар кытклэхьуэрэ клэлэцы-кылуэу зэклэ шылэныгъэр зышлогъэшлэгъонхэу, бэмэ сидигъуи агъэгумэкъыхэрэм зэрафэгъэхьыгъэр.

Уиными шхъэм кьехъэ: сыда тхэклошхоу хэгъэгум, лъэпкъым ятарихъ, хъугъэшлэгъэ инхэм кьатегушылэу романхэр зытхыгъэр джы анахъу зыгъэгумэкъырэр?

Тхылъ нэклубгъохэм кыбгурагъало Мэщбашлэ чыжэу зэрэпллагъэр, кытклэхъу-хъэхэрэм яплун-гъэсэн логъыгъо епхыгъэ кыныгъохэм зэрагъэгумэкъырэр, хэпшыклэу мы аужырэ илээси 10 — 15-м мы лъэныкьор кызырэлэнлагъэм ыгъэгупсфэрэп.

Шылакълэм зэкълэрыплъыжэу ыкли зэгурылоу хэлъыр ары лъэпкъыр зыухъумэрэр. Джары клэр жым дэлорышлэн, шхъаклафэ фишлэу, ылорэр зэхихэу, кыыхахъэу зыклэпсэун фаер. А шыклэ дэгъу дахэхэр зэклэ кышыпчыгъэ егъашлэм адыгэр зэрэпсэгъэ адыгэ хабзэм.

Шуныгъэр унагъом кышежэ, ар кыушыхъатэу тхыгъэ Мэщбашлэм игукъэкъыж тхылъ.

«Тхылъыр шлэныгъэм илун-кыбз» алуагъ, ащ акылы, гъэсэныгъи цыфым ишыклагъэр хэлъ. Советскэ лъэхъаным ащкэлэ тхылъхэм осэшхо шафашыштыгъ, цыфхэр етлупшыгъэу ядрэжыгъэх. Н. Островскэм иеу «Шылычыр зэрапсыхъажыгъэр», Б. Полевоим иповестэу «Цыф шыпкъэм

итхыд», М. Горькэм ироманэу «Мать» идейнэ кълэу акло-цылыгъэр ары цыфхэм гушхоньгъэ къязыгыштыгъэр, об-раз дэгъухэу шылакълэм фэбанэхэрэм сыдымкли зафагъазэ-щтыгъ, акълэрыплъыштыгъэх, цыфы хъунхэм фэагъэх.

Мы зыцлэ кьеслуагъэхэм афэдэх Мэщбашлэм ипрои-звениехэри, сыдигъокли шыклэ тэрэххэм уафагъасэ. Цыфым иплун логъ пстэуи анахъ логъышху, ар кышыбгурегъало Мэщбашлэм игукъэкъыж тхылъ. Шуныгъэр сидигъуи унагъор ары кызышежыгъэр. Ар илэу бытыплэу тхылъыр мыщ фэдэ гушылэхэмклэ кызылэхэы Исхьакь.

«Хэтрэ цыфи кызышыхъу-гъэ хэллэр, чылэр илгъан, зекло-клэми кызыдырехъаклы, кыгъэзэжымыи кызыдехъыжы. А чыгу кыуалэр тым илгъан, ным игъэшлэу, апэрэ шлулгъ-гъум икьежыапл.

...Апэрэ лъэбэкъур кызы-шежыгъэр уиунэ джэхашъу, етланэ ар дунаим щыхэошы...», — етхы Мэщбашлэм.

Шхъащэфыжъ кыуаджэу тхаклор кызышыхъуыгъэр, тэти Улапэ итлуаз плэми хъунэу, Кавказ заом адыгэхэм кьафи-хыгъэ кыныгъор зышэчыгъэ, ащ ишыхъат пачыхъэм игъэ-цэклэлохэм лэпклэ кьагъэлгъ-гъогъэ орыжъ псыутлэр псэуплэ чыплэклэ зэрэфагъэнэфагъэр, 1861-рэ илээсым мы бгыпэу зыдэшысым кьэкочыжы-гъагъ. Адыгэ тлэклоу тыди шы-лэмэ тшхъэ кырыкълуагъэр зэфэдэ — бэ кызыпытчыгъэр.

Тхылъым Мэщбашлэ Исхьакь кызырэхъухъэгъэ уна-гъом, ащ хабзэу илыгъэм, лъэпкъ плуныгъэр зыфэдагъэм дэгъоу нэлуасэ уафешы. Лэ-кьэ хабзэри мыщ шыгъэ-унэфыгъ.

Тхыгъэм гъэсэпэтхыдэу шы-зэхэпхырэм укьегъэшхэклы, уисабый ахэр зэхэбгъэхымэ,

укъыфеджэмэ, е ежъ-ежыгъэрэ ебгъаджэмэ ишлогъэшхо кьэ-клонэу сепллы. Нэклубгъо пэпчэ узэгупшысэ хэлъ. Ным игушылэхэр ащкэлэ апэрэх: «Шхъакломрэ шхъэкълэуаштэ-мрэ, нэкьокьоньмрэ нэкьо-кьуалэмрэ зэфэдэхэу кыпшэ-хъумэ, сиклал, ухэукъо. Шъуатэ нэкьокьон хэмылгыгъэу, дэ-гъум клырымыплъыштыгъэу, ешлогъыныгъэм димыхъыхы-штыгъэу, шхъакло зышхи шхъэшхыгъо имыфэжыгъэу слорэп, ау шхъэклоштэ-нэкьо-кьолэ ерышыгъэп, шъугъола-гъэп. Губжыпхагъэми, псынклэу клэжъукълэжыштыгъ, хъара-мынчъагъ, шыпкъэныгъэм рыпсэоу гужъ зимылэ цы-фыгъ... Шъуапэклэ мыжъо шъумыды, зыми машэ фэшъу-мытл, сиклалэх, шъуелгъэпэ-ожышты, шъуимыем шъуемы-нэцл, зэфэгъэ зыхъэушгъэлъ».

Пкълэуапэ уипклэнтлэпсы-рэклэ кьэблэжыгъэрэм нахъ тхъагъо зэрэшымылэм етлани клэтэми гу лъетэ. Къыныгъуабэ унагъом пэклэжыгъ, зэпчыгъ. «Гъаблэрэ гъаерэ ахэмы-фэгъэ цыфыр насыпышлэ», «сизэкълэуагъэмэ логъыгъа, зэрэ-хэгъэгу сэ сфэдагъ» зыфилорэ зэфэхысыжъ гушылэхэр ным гуклэ ешлэх, ибынхэм шылэ-ныгъэмклэ иеплэжыгъэр, иэ-хэшлыклэ ренэу анегъэсых.

Километри 150-рэ гъогур куклэ кызыпачи, хъапсым члэс ятэшым дэжъ ятэ Мыекълэуапэ кызырэгъэклогъагъэхэр Исхьакь зегъэшлэгъом, янэ мы-рэуштыгъ кырылуагъ:

— Сыда зыклэбгъэшлэгъо-рэр, сиклал, лэхылыр лым шыш, ащ илыгузи о уилыгузи зэфэдэ...

Мы гушылэхэр лъаплэх, джа-ры непэ тиклалэхэми зэхад-гъэшлыкын, агурыдгъэлон фа-ер, ау зэклэ лэпэдэлэл мэхъу.

Мэщбашлэ Исхьакь итхылъ Ным — адыгэ бзылгыгъэм иобраз зытетым фэдэ шып-кьэу дэгъоу кышытыгъ, сид

хъункли ащ лые зэрыуигъэхыш-тэп — лыгу клэцылъ. Ащ фэдэ шысы тхыгъэм хэт: Мэщ-башлэм янэ гъогу техъагъ, мэшлокум итлысхъагъэу макло, ныбжыкълэ джыри. Гъогурькло-лыр ыпэклэ кьэуцугъ. «— Зы лъэбэкъу кызырэдэу услышт! — сянэ кьамэр кызыкълэуип-хъоти, лым пэуцугъ». Къызэ-ритхырэмклэ, лы шхъэнэ-кыри вагоном ипкыжыгъэ псынклэу, мэшлокур кьэуцугъо римыгъафэу.

Мы тхыгъэм Мэщбашлэм иунагъо исыгъэ цыфхэм ялоклэ-шылагъэхэр, шлур кьапыклэу зэрэшытыгъэхэр дэгъоу кы-шылотэгъэх, узылэпишэу уеджэ, зэклэ иклэлэцыкълэу зэхы-хыгъэу, зыхэтыгъэр гъэшлэгъо-нэу кытхыжыгъэ. Нахъыж-хэм акълэрыплыгъэ зэраплугъэр шысабэм кыуагъашлэ.

«— Сыт, Фышлэ, сэлам кы-дэзыха шлалэм ушхомытэ-джар? — мафэ горэм нанэ кысэушчыгъ.

— Лыжъэпи, ныопи ар...

— Абы лыжъ-ныо холуа-кым, цыхум инамыс гъэлъа-плэ», — кырылуагъ.

Тхаклор шылэклэ мыпсын-клэм кыыхэхъухъагъэми, янэ, нэнэжъ-тэтэжъ илэу кызырэтэ-джыгъэмклэ уехъопсэнуу шыт. Гъэшлуабзи зэхихыгъ, шыкли рагъэшлэгъ. Гушылэ шъабэр, зафэр арыба цыфыр зыплурэр! Сабый упчлалэу, пхъорэлф клэлэцыкълэу тэтэжъ лш дэдэ илагъ, гуригъэлуагъ зэклэ шылэ-ныгъэр. Иупчлэхэм язэщырэп, джэуапхэр ренэу аретыжыых. Сабыйр пшхъэ дэбгъэсэным джары кыкълэуэр.

Тхыгъэм сисабынгъом сы-хищжыи, сэри сшхъэ кыры-кълэуагъэр зэгъэзэфэжыгъ. Мэщбашлэм илээс 13 нылэп сызэрэнахыкълэр, а зы охътэ хылыгъэр тшэчыгъэ. Сятэ хъапс ашлэ, Сыбыр мээупклэу ша-лыгъыгъ. Сянэ нэбгыритф бы-нэу тыкыфани, тьанэшып-

хъухэр кыддэлэхэзэ тызэда-плугъ. Ахэм ядэхэлэуагъэ тшы-гъушшэрэп.

Мэщбашлэм итхылъ гукъэ-кыжъ седжэфэ бэ сыгу шы-шлагъэр: згъэшлагъуи кыыхэ-кыгъ, сыгъэуи хъугъэ, сыгу-шлоуи кысэклугъ, гупшысэ мыухыжыи сахэтыгъ. Исхьакь инасып кыубытыгъэр тэтэжъ дэгъум зэриплугъэр ары. Ригъэшлагъ цыфыгъи, гушылакли, адыгэ жэрыло жэб-зэ куури, шлур зышчышери, ер кызыдикълэури гуригъэлуагъэх, а зэклэмэ десэ клалэм ахихыгъ.

Тхыгъэм сигъэшлыгъэ гуп-шысэхэм сахэтыгъ, Мэщбашлэр сичылэ жьоныгъуакълэм и 21-м саугъэтэу кышызылуахырэм кырагъэблэгъагъэу, Дзыбэ Кимэ Мыхъамэт ыкьом кы-щагъэу гупчэм сышылулагъ. Сигъэгъушлуагъ ащ фэдэу спэб-лагъэ хъугъэ цыфыр зысэлъэ-гъум, сшынахыжъ слъэгъугъэ фэдэу кысшыхъугъ. Ежыри, цыф хъалэлым, гуклэ сыкыи-шлагъ, кысфэнэгъушлуагъ. Ята-цлэ пыгъэу, адыгэмэ ар тимышэн-ми, лытэныгъэу фэсшырэм кыыхэкълэу, бэмышлэу итхылъ сызэрэдажэу, ащ ятэ пае «Шумаф» ылоу кызырэхыгъэ-щыгъэм епхыгъэу, «Шумафэ-кьор!» — слэи сыгушлуатэу сы-кышпэгъокыгъ. Ежыри, ады-гэ шэн шыпкъэу, «мо тхылъ-хэм ашыш кысэт», — ылуи, багажниким кыдырыгъэхэи, итхылъэу «Лазутчик» («Джа-сус») зыфилорэр кысцитыгъ.

Джырэблагъэ И.Ш. Мэщ-башлэм фэклорэ Правитель-ственнэ телеграммэу тигъэзет итыгъэм седжагъ. Ти Лышъ-хъэ дезгъаштэу тхэклошхом имэфэкыклэ сыфэгъушлэ сэри. Аферым! Ащ кыкълэуэр, уанэжъ кызырэгъуригъэлуа-гъэу шыт. Опсэу!

**ИШЫКЪЭНЭ Май.
Педагогикэ логъшлэным
иветеран.
Улап.**

КЪОДЖЭ СПОРТСМЕНЫМРЭ УАХЪТЭМРЭ

«Сишъыпкъэу логъ зыдэсэшлэжыи»

Яныбжыкълэгъу илээсхэм клалэхэм ащышыбэхэм спортым шлулэгъу фашы, ащ пышагъэ мэхъух, зэнэкьокъухэм ахэ-лажээхэу аублэ. Мынэу шытыми, гъэ-хъагъэ горэхэр ашлымэ, ахэмклэ лъэшэу гушлогъошхо, спортсмен шыпкъэ хъу-гъэхэу зальтыгъэжы.

Нафэ, зэклэ спортыр шлу зылэгъухэ-рэр спортсмен цлэрыло хъухэрэп, спортым игъогунькьэ нахъыбэ амыкълэ-гъэу кызытэуцохэрэр кьахэкълых. Ащ тетэу зыклэхъурэм лъапсэ имылэу шытлэ: клэлэ ныбжыкълэ цыкълэу, спортым идунай зыпэ хэзышэжэу логъым кы-нэу пылхэр, ежъ ыкълэуачи, сэнэушыгъэу хэлхэри икьу фэдизэу кыдылтыгагъэ-хэп. Нэмыклэ клалэу гъэхъагъэхэр зы-шыхэрэм ехъопсагъ, ащ энэжыкълэуым, ыцлэ раригъэлоным ыгуклэ дихыхыгъ. Ары шхъае, апэрэ кынхэм ишлогъо-ныгъэхэр кызыпауыгъэх, игухэлхэр кьаукълэуагъэх, имылоф зэрэхъагъэр

ежыри кыгурылуагъ. Джащ тетэу мэ-хагъэр кытекълэуи, клалэм шлулэгъоу спортым фырилэр класагъ.

Ащ тетэу зекълэуагъэп Афыпсыпэ шыш-спортсменэу, зыштыгъу алоу, чыплэбэхэм ащызылэашлэрэ Нэгъуцу Азэмат. Зыпы-хъэгъэ спорт логъыр зэрэмыпсынлагъэр, гушлуагъом игъусэу гухэкълэри кызырэ-фэклэштхэр, спортсменхэм атекълэуи кытекълэуи зэрэхъуштыр кыгурылуа-гъэу шытыгъ. Зэнэкьокъу горэм текло-ныгъэр кышыдыхымэ, ащ тегушхукълэу, спортым зэрэпылтым кышыгъагълэу, логъ зыдышлэжыным кыкълэуиригъэчэу кыыхэкълэуэп.

Кыгурыло: умыпшъэу, уемызэшэу спортым упылтын фае, фэмыфыгъэ кызы-хэбгъафэу зы мафэ хэны зыпшыкълэ, логъыр кызышчыкълэуым ылыжыгъ.

Пэнэхэс дэт ДЮСШ-м икьутамэ Афып-сыпэ кызышчызылуахым, лъэшэу ар зыго-пагъэмэ ащыш Азэмат — чыжэу мыкълэу,

джы спортым зышчыфигъэсэн чыплэ шылэ хъугъэ. Ишлэныгъэм ахигъэхъоньр клалэм шыгъушпашагъэп, логъшлэнымрэ еджэнымрэ зэдыхынхэу рыхъухыгъ.

Кубанскэ кьэралыгъо университетым итренер-егъэдэжкълэ факультет члэхъагъ ыкли спорт еджаплэм зы илээс хъугъэу щэлажэ.

— Нэгъуцу ллакълэу шышэу зэла-шлэрэ спортсмен шъуила? — слэи Азэ-мат сеупчыгъ.

— Силъэкьолэгъоу Нэгъуцу Аскэр закъу кытхэкълэуэр, — ело Азэмат, — ар плэгъогъоу Урысыем ичемпион хъугъэ.

— Ашыгъум, Аскэр игъэхъагъэхэр о лъыогъэкълэуатэх.

— Ары зэрэхъурэр. Тиллакълэу спорт-мен лъэшхэр кыыхэкълэу лъэшэу си-гопэшт, ащышхэм логъ адэсэшлэ.

Анахъэу Азэмат зыпылтыр дзюдомрэ самбэмрэ. Тренерэу илэр Нэпсэу Мурат.

2009-рэ илээсым зыцлэ кьеслогъэ спорт лъэпкъхэмклэ Азэмат Урысыем и Кыблэ — кьалэу Ермэлхъаблэ шыкло-гъэ зэнэкьокъухэм чемпионышлэр кьащы-дихыгъ. А илээс дэдэм Урысыем самбэм-клэ испартакиадэ Ханты-Мансийскэ шы-кълэуагъ, Афыпсыпэ икыгъэ клалэм хагъэ-унэфыкълэу чыплэр кышышхыгъ. Зы теклоныгъэм зы теклоныгъэр кыкълэуи-кълэу Азэмат гъэхъагъэхэр ешлэх. 2011-рэ илээсым дзюдомклэ кьалэу Анапэ шы-реклогълэу международнэ турнирым Азэмат чемпионышлэр кышыдыхыгъ.

Бэмышлэу джыри Азэмат зы гъэхъагъэ ышлыгъ. Мэлылфэгъум щегъэжыгъэу и 17-м нэс Калугэ хэкум ит кьалэу Медынэ зэхэгъэкълэуэгъэ бэнэнымклэ Урысыем ичемпионат шыреклогълэу. Ащ спортсме-нэу хэлэжыгъэр бэ. Спортсменэу зэулкэ-гъуиплымэ зэкълэуи-кълэу теклоныгъэр кьащыдзыхыгъэр аужырэ клэухым (фи-налым) хахъэштыгъэ, зэ нэмылэми зы-шлуахыгъэр кыыхъыштыгъэ чемпиона-тым. Клэухым Азэмат теклуагъ 1:0-у Пре-зидентым иухъумэклэ федеральнэ кьулыкълэушлэпэ (ФСО) хэт спортсменым. Дунэе чемпионатэу Прибалтикэм ихэ-гъэгумэ ащыш шылэштым Нэгъуцу Азэ-мат — Урысыем ичемпион — хэлэ-жэшт.

ХЪУШТ Шэбан.

Джынэс игугъу ашыгъэп

Адыгэ Республикэм физкультурэмрэ спортмэрэклэ и Комитет иофышлэу Насыф Аскэрбий Къасимэ ыкӕор джырӕблагъэ ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет къычлахы, Урысые Федерацием Ухъумэнымкӕлэ и Гупчэ архив къыкӕгъэ документхэу тхьэпэ заулу зетӕлхэр къытигъӕлӕгъу. Ар зыфӕгъэхьыгъэр ятӕшэу, Хӕгъэгу зеошхом хэтыгъэу Насыф Нурбий Къадыр ыкӕор ары. Кӕлӕкӕм къыззри-гуагъэмкӕлэ, ятӕшым икӕбарэу ашӕрэр мӕкӕлэ дэд. Заом хӕкӕдагъэмэ ащыцӕп. 1956-рэ илъэсым якъуаджэу Джыракъые къакӕуи мӕфӕ заулэр дэсыгъ. Ащ ыуж зы писъми къытхыгъэп, нӕпэ къызнэсыгъэм икӕбар ашӕрӕп. «Победители» зыфи-лорэ тхылыгъу лъӕкӕоцӕ мин пчӕагъэ зыдӕтхӕгъэми хэтӕп.

Ятӕшым изео гъогухэм якъбар горэ зеригъӕшӕн гухӕл илӕу Аскэрбий УФ-м Ухъумэнымкӕлэ и Гупчэ архив зыфигъэ-загъ. Ащ тхыгъэ зӕфӕшхьафхэу къыфигъӕхьыгъэхэм арытхэм къыззригъӕлӕгъӕрӕмкӕлэ, офицер кӕлӕкӕр фронт зӕфӕшхьафхэм алуыгъ. Взводам, ротэм ыкӕи батальоным япӕцагъ. Наградэ бӕлаххэр илӕхэу заом зӕрӕх-тыгъэр кызылотыкӕр тхыгъэхэр олӕгъух. Ежӕ Аскэрбий чылэм зӕкӕом, сурӕт закъо нахъ яунӕ рагъотагъӕп. Нӕбгыришӕу зӕгот офицерхэм ясурӕт къы-хыгъгъэи, ари къылысыгъ.

Архивым къыгъӕхьыгъэ материалхэм узьдӕжкӕлэ, Насыф Нурбий фронт зӕфӕшхьафхэм ащи-гъӕхьагъэхэм нӕлуасӕ уафӕхъу. Мары наградной тхьапӕу 1942-рэ илъэсым шӕкӕогъум и

22-м атхыгъэм къышӕилорӕр: «Насыф Нурбий Къадыр ыкӕор автоматчикхэм яротӕ ипаш, младшӕ лейтенант. 1921-рэ илъэсым къӕхъу. Адыгъ. ВЛКСМ-м хэт. 1942-рэ илъэсым ибжыхъ Сталинград фронтым лутыгъ, къаулагъ. 1941-рэ илъэсым ишышхъӕу мазз щегъӕжъагъэу Дзэ Плъыжым хэт. Автоматчикхэм яротӕу зипашӕр пым зызшигъ-пытӕгъэ чыпӕм щӕгъогӕго тебӕнагъ. Атакӕм кӕох зӕхъум апӕ итыгъ ыкӕи ежӕ нӕмыц дзӕкӕ-литф ыуыкыгъ. Ротэм нӕмыцхэм ядзотитӕу зехикъутагъ. А чыпӕм къышӕулагъ нахъ мышӕми, заом Насыфыр къылуыкыгъӕп, пыир лъӕкӕабзӕ ашыфӕ идзӕкӕолӕхэм адзӕуагъ. Арышӕ, младшӕ лейтенантӕу, ротэм ипашӕу Н. Къ. Насыфым Быракъ Плъыжым иорден ифӕшъуаш». Полкым ипашӕ кӕтхӕжыгъ. Ар зыхъугъэр 1942-рэ илъэсым шӕкӕогъум и 22-р ары.

Ащ ыпӕкӕлэ взводым ипашӕу

Насыф Нурбий частым икомандование къыфигъӕуцугъэ пшӕ-рылгыр щысӕтхыпӕу зери-гъӕцӕкӕгъэм фӕшӕ Жъогъо Плъыжым иорден къыззригъӕ-шӕшӕагъэр зыргъ наградной тхьа-пӕри къагъӕхьыгъэхэм ахӕл.

Джыри зы наградной тхьапӕ старшӕ лейтенантӕу Насыф Нурбий Къадыр ыкӕоу Богдан Хмельницкэм ыцӕ зыхъырӕ Киевскӕ быракъзехъ я 74-р дивизием хӕхъэр я 78-р шхончӕо полкым ибатальон ипашӕ игуадзӕ Хӕгъэгу заом иорденӕу ятӕлорӕр степенъ зилӕр зӕрӕфагъӕшъуашӕррӕр къышӕло, боевой лӕфхӕмкӕлэ лыгъӕу зери-хъагъӕри ащ итхагъ.

1944-рэ илъэсым мӕлыл-фӕгъум и 28-м полкым икомандование апӕр шхончӕо батальоным пшӕрылгыр фишӕгъ Карпат къушхъӕхэм аджӕ, къутирӕу Солонец-Лев зыфӕлорӕм игъунӕгъу лъӕгапӕу нӕмыцхэм зыцагъӕпытӕгъэм утын хыгъӕн фаеу. Ащ фӕдӕ пытапӕр зӕхъ-

зыкъутӕн зыльӕкӕлӕу алыгъа-гъэхэр старшӕ лейтенантӕу Насыф Нурбий идзӕкӕолӕхэр арых. Унашӕо къыззригъӕшӕгъэм лыпытӕу адыгъ кӕлӕм батальон-ыр атакӕм ришӕжъагъ ыкӕи апӕ итӕу ыпӕкӕлэ илыгъ, пым ипытапӕ ошӕл-дӕмышӕу дзӕкӕолӕхэр тебанехи, хъалӕчим кӕагъ-кыгъ. Нӕмыц нӕбгырӕ 12 ауыкыгъ, адӕрхэм зыкӕатыгъ. Мышӕ Насыфыр хылыгъу къышӕулагъ, ау япшӕрылгыр агъӕцӕкӕлӕфӕ идзӕ-кӕолӕхэм къахӕкыгъӕп. Лъӕгапӕр батальоным ыштагъ. Ащ ыуж адыгъ кӕлӕр медсанбатым зацагъэр. Мы чыпӕм зеошхоу щыкӕуагъэм лыгъӕу къышхъ-фагъэм командованием осӕшхо къыфишӕлыгъ, Хӕгъэгу зеошхом иорденӕу я II-р степенъ зилӕр къыфагъӕшъошагъ.

А хъугъэ-шагъэм ыуж мӕзитӕм хъу тешигъӕу автоматчик ротэм ипашӕу старшӕ лейтенантӕу Н. Насыфым Хӕгъэгу зеошхом иорденӕу я I-р степенъ зилӕр къыфагъӕшъошагъ, идзӕ-кӕолӕхэм ащыцӕхэм наградэ зӕфӕшхьафхэр къаратыгъӕх.

Насыф Нурбий заор къемыжӕзӕ е кӕежӕгъахъу Мыекъуапӕ щыпсӕуштыгъэн фае. Ар къыу-шыхъатӕу архивым къыкыгъӕ-тхыгъэхэм ащыц къышӕлуагъ Дзэ Плъыжым зацӕм повесткӕу къыфахъыгъагъэр Мыекъопӕ кӕӕлӕ военкоматым къыззригъӕ-кӕкыгъӕр. Арӕушӕу зӕрӕшты-тыр къыдӕслыгъи, «Победители» зыфилорӕ тхылым инӕкӕуб-гъохэм сахӕплӕагъ, ау ащ ылъӕ-къуацӕ итхагъӕп. Джащ фӕдӕу нӕмык томхӕри къӕслыхъугъэх, ау зыми хэтӕп.

Къӕлогъэн фаер Насыфхэр з-

рӕлӕжӕо макӕхэр ары. Спорт комитетым иотдел ипашӕу Насыф Аскэрбий къыззригъӕшӕ-гъэмкӕлэ, Адыгеим щыпсӕушӕррӕр Джыракъые закъу зыдӕшӕлӕхэр. Къыззригъӕшӕу, унӕгъо закъу а чылӕм дӕсыр. 1956-рэ илъэсым Нурбий ячылӕ къыззӕкӕом, дзӕ-кӕолӕ шъуашӕ щыгъыгъ, майорӕу зӕрӕштыгъ кӕзыгъӕлӕгъ-горӕ тӕмӕтӕл тӕлыгъ. Зӕрӕхъу-рӕмкӕлэ, зео ужыми ар советскӕ дзӕхэм ахӕтӕу Украинӕм икӕалӕ горӕм дӕсыгъ. Ежӕ Аскэрбий ятӕшыр ылъӕгъугъӕп.

Архивым къыкыгъӕ матери-алхэм ащыц къышӕло офицерым иорденхӕмрӕ медальхӕмрӕ зыфӕ-дагъӕхэр. Ахэр зӕкӕри наградэ лъапӕх: Быракъ Плъыжым, Александр Невскӕм иорденхӕм, Хӕгъэгу зеошхом иорден истепе-нитӕу, Жъогъо Плъыжым иорден, медальхӕу «За отвагу» ыкӕи «За боевые заслуги» зыфило-хӕрӕр.

Наградэ лъӕпкӕхэм ащыцӕу Александр Невскӕм иорден бӕмӕ ялӕп. Адыгэ Республикэм (Адыгӕ автоном хӕкуштыгъэм) щыц дзӕкӕолӕ фронтвикхӕу а орденым фӕдӕ зышъуашӕу къалыгъ-рӕр адыгъ нӕбгыриблыр урыс фронтвикшӕр. Джы а полководческӕ орден лъапӕр къыз-фагъӕшъошӕгъӕ адыгъ дзӕкӕолӕ-щтыгъэхэр нӕбгыри 8 хъугъэх. А наградэ лъапӕр СССР-м и Апшӕрӕ Совет и Президиум и Указ тетӕу афагъӕшъуашӕщтыгъ. Насыф Нурбий а купым хъфагъ.

ШЫМЫГЪӕХЪУ Мурат.
АР-м иветеранхэм ясовет ипресс-секретарь.

Сурӕтым сӕмзугмӕлӕ апӕррӕр **Насыф Нурбий.** 1945-рэ илъэ-сым мӕзаем и 15-м тырахыгъ.

ТХЫЛЪЫКӕХЭР

Гушылӕлӕ дӕгъу къыдӕкыгъ

Ар зыгъӕхъырыгъӕхэр Мыекъопӕ кӕралыгъо техническӕ университетым ишӕныгъӕ-лӕжхӕу мӕкӕумӕш хъызмӕ-тымкӕлэ докторӕу, профессорӕу Юрий Сухорукирӕ филологие ишӕныгъӕхӕмкӕлэ кандидатӕу, доцентӕу Елена Базалинамрӕ ары.

Мы нӕбгыритӕр гушылӕлӕу зигугъу кӕтшӕлӕштым зыдӕла-жӕхӕрӕр бӕшӕагъ. Ащ хышӕла-гъӕу Адыгэ Республикэм игъэ-зетхэм ащ фӕгъӕхыгъэ тхыгъ-хэр къащыхаутыгъэх. Ахэм агъ-унӕфыгъӕх республикэм ичӕл-гухэр зӕргӕпсыгъэхэм, чышхъ-хъашӕоу ахэм ялӕм изӕрӕштыт къахӕкӕу зӕхъокыныгъэхэр афӕшыгъӕнх зӕрфаер. А лӕфшӕнхэр бгъӕцӕкӕлӕнхэм пае бгъӕфедӕнхӕ плӕкыштыт Iӕм-псымӕхэр — чыгъху лъӕпсӕшхо зыдзыхӕрр бгъӕтӕсынх зӕр-фаер, гъатхэм псыр къызиу-кӕлэ нӕпкӕхэр зышмыкӕонхэм фӕ-гъӕхъызыргъӕнхэр. А шӕлӕ-хэм яшыхъат ижыкӕлэ адыгхэр псыхъохэм апӕблагъӕху залу-тысхъӕкӕлэ нӕпкӕр зыгъӕпы-тӕшт чыгхэр зӕрӕуагъӕтӕхъ-щтыгъэр. Ар къагъӕшӕпкӕ-жы къуаджӕху Нӕшъукауе,

Аскӕлае, Псӕйтыку зыдӕшхъ-хэм псынӕпкӕху чылӕхэм къа-фӕгъӕзагъэхэм чыгыгъ зӕрӕуа-гъӕтӕхъӕщтыгъэм. Ахэм яшӕуа-гъӕкӕлэ къуаджӕхэм къафӕгъ-зӕгъэ нӕпкӕхэр зи ащымышӕу кӕнагъӕх. Чыгъ зылуыгъӕтӕхъ-хъӕгъэ нӕпкӕхэр псыр къызиу-кӕлэ зӕлыуытыштыгъӕх, етӕл-пшӕхъо зӕхӕлӕу ахэм къахихърр шьо-фым рилӕсӕщтыгъ.

Аужырӕ илъӕсхэм гъатхэм псӕу къиурӕм зӕрӕрӕу къыхъы-рӕр бӕ хъугъэ, лӕжыгъӕу ыгъ-кӕлорӕри макӕлӕп. Арын фае профессорӕу Ю. И. Сухорукирӕ ащ купӕу зӕхишагъӕмрӕ мы лӕфым езыгъӕгушхысагъӕхэр: сыд фӕдӕ амалха Темыр Кавказым шыбгъӕфедӕнхӕ плӕкыштыгъэр? Ащкӕлэ инженернӕ биологием гъӕхъагъӕу илӕхэр зӕрагъӕшӕ-гъӕх, терминӕу щылӕхэр зӕкӕлэ, бзӕу къызхӕкыгъӕхэм къарыкӕ-хӕз, упчӕжъӕгъу тхылхэм къа-дахыхӕз зӕрадзӕкыгъӕх уры-сыбзӕкӕлэ, инджылызыбзӕкӕлэ, нӕ-мыцыбзӕкӕлэ, французыбзӕкӕлэ, итальяныбзӕкӕлэ, португалы-бзӕкӕлэ, испаныбзӕкӕлэ. Ащ амал къаритыгъ тхылым еджӕхӕрӕм терминхэр рагъӕфедӕнху гу-шылӕлӕм алфавит гъӕпсыкӕу

фашыгъэм. Тхылыр нахъ рагурылӕном пае синонимхэр авторхэм агъӕфадагъӕх. Гушылӕм пае: армированная почва Reinforced earth Bewehrte Erde(н.7), береговая стена из свай Bank pile wall Uferpfahlwand(н.8), брод: ford furt(н.9). Ахэм анӕмыкӕлхӕри. Хъарыф пӕпчӕ авторхэм щыс-хэр къахъых. Терминӕу инженернӕ биологием шагъӕфедӕхӕрр инджылызыбзӕкӕлэ апӕ къаты-хӕшӕ, адӕр къызфӕтӕгъагъӕ-хӕмкӕлэ къыззӕрадзӕкых (епл. н. 75). Ащ гушылӕлӕм еджӕхӕрӕм амалышӕхэр къаретых.

Етӕнӕ нӕмыцыбзӕм (н.131) къырахышӕ, бзӕ зӕфӕшхъаф-хӕмкӕлэ зӕрадзӕкы. Арышӕ, Ев-

ропӕм шагъӕфедӕр бзӕхэр ошӕ-хӕм, ахэм инженернӕ биологием шагъӕфедӕр терминхэм уаща-гъӕгуагъ. Ахэр зздаштӕу агъӕ-федӕх хъуныр ыпӕкӕлэ лъӕгъ-кӕуат.

Французыбзӕм къырахышӕ, нӕмыкыбзӕху къызфӕсӕуа-гъӕхӕмкӕлэ гушылӕ зӕфӕшхъаф-хэр къагъӕлӕагъӕх. Ащкӕлэ а бзӕ-хэр зышӕлхӕрр инженернӕ био-логием шагъӕфедӕр терминхэм, пкыгыгъохэм, Iӕм-псымӕхэм нӕлуасӕ афӕшхы (епл. н.193).

Гушылӕлӕм инженернӕ био-логием амалӕу илӕхэр икӕу-кӕлэ бгъӕфедӕнхӕмкӕлэ а лӕфым фӕгъ-загъӕхэм ишӕныгъагӕлхэр алӕ-кӕлӕхъӕх. Ащ псы къиугъэм лӕжыкӕлхэр бырсырӕу зыхидзӕ-хӕрр нахъ макӕлэ ешӕы, эконо-микӕри нахъ егъӕпыгъ.

Инженернӕ биологием хӕ-шыкӕлэ физиӕхэр куп-купӕу зӕ-хӕпӕнхӕшӕ, Iӕфшӕн ябгъӕ-гъотынымкӕлэ тхылым ишӕуагъӕ кӕкӕлошт. Ащ фӕдӕ купхэр тире-с-публикӕ щызӕхӕцагъӕх хъу-нымкӕлэ яшӕуагъӕ кӕкӕлошт про-фессорӕу Ю. И. Сухорукир ина-учнӕ конференцихӕу цыф-жъугъӕхэм инженернӕ биологием ылӕапсӕхэр анӕзыгъӕсыхӕрӕм. Дӕгъуба студентхэм зыцагъӕп-сӕфыр уахътӕм тефӕу ахэм якуп-хэр инженернӕ биологием иамалхэр агъӕфедӕнху бгъас-хӕм?! Ащи студентхэр щызӕб-гъӕнӕкӕокъунх плӕкыштыт кӕ-ралыгъом бюджет ахъцӕу кы-тӕпшӕрр фӕдӕ кытӕу эконо-микӕм зыкӕбгъӕлӕтынымкӕлэ

бгъӕфедӕн зӕрӕплӕкыштымкӕлэ.

Гушылӕлӕу тыкызтегушы-лӕрӕм ишӕныгъагӕлхэр кыпӕлӕ-кыльхъаштых. Амалӕу ыпшӕ-кӕлэ зигугъу кӕтшӕлӕгъӕхэр мӕ-кӕу-мӕшым пылӕ специалистхэм къызыфагъӕфедӕнхӕ алыгъыштыт. Гушылӕлӕм къызыфиохӕрр къызӕкӕлӕбгъахъӕхӕм щыбгъӕ-федӕнху тирес-публикӕ чыпӕлӕбӕ ил: Красногвардейскӕ, Кошхъӕб-лӕ, Тӕхъутӕмыкӕо, Мыекъопӕ районхэр. Псыхъоху а районхэм арытхэр ауӕкӕбзых зӕхъум, ин-женернӕ биологием амалӕу кы-тыхӕрр икӕу-кӕлэ агъӕфадагъӕх, псыхъохэр зӕхатӕхъӕх, етӕл-пшӕхъо зӕхӕлгыр ахэм ачӕл кы-хахыгъ, нӕпкӕхэм къатырата-кӕохи Iулыжыгъӕх. Машӕу ашӕлыгъӕхэм псӕу къарынагъэм нӕмык арымыгыжӕу, зышчыб-гъӕпскыжыкы чыпӕлӕ ямыжӕу псыхъохэр къагъӕнагъӕх. Джа-ры инженернӕ биологием амалӕу кытыхӕрр икӕоу умыгъӕфедӕ-хӕм кыохъулӕштыт. Ар зӕ-рӕшӕпкӕрр пшӕлӕш хъушт Те-уцож, Тӕхъутӕмыкӕо, Красно-гвардейскӕ, Мыекъопӕ районхэм псыхъоу арыгъӕхӕрӕм язытет зызышчыбгъӕгуагъӕкӕлэ.

Гушылӕлӕу тыкызтегушы-лӕгъэм бӕмӕ уарегъӕгушхысӕ. Терминху зигугъу кӕтшӕлыгъ-хэр адыгабзӕкӕлэ, кӕбӕртӕе-шӕр-джӕс-бӕлӕкӕр тхыкӕлӕлэ зӕдзӕ-кыгъӕнх зӕрӕфаем гу лъыот.

БЛӕГЪОЖЪ Зулъарин.
АКӕУ-м ипрофессор, фило-логие ишӕныгъӕхӕмкӕлэ док-тор.

Тпэчыжъэ ыкIи тпэблэгъэ

ТЫРКУЕР

(КъызыкIэлыкIорэр
бэдзэогум и 3-м
къыдэкIыгъэ номерым ит).

Къэгъэлэгъонэу къызэIут-хыгъэм зэпымыоу цIыфхэр къекIуалIэщтыгъэх. Профессорхэу университетхэм сурэ-тымкIэ ащезыгъаджэхэрэм язакъохэу, е студентхэр ягъу-сэхэу, е шъхъаф-шъхъафхэу зэ-пыухэрэп, Iухъэ-IукI. Зигуапэ-хэр бэу ахэтых, тыркубзэкIэ сагъэгумэкIы, нахъыбэр ады-гэхэм. Сэри амалэу сIэмкIэ сапэгъокIы, къогъу-къуальхэу симыIэу, зэрэслэкI. Урысыб-зэ зышIэхэрэри къахэкIых згъэ-шIагъоу.

— СыкъэпшIэжырэба? — къымыгъэжъэу къысэупчIы урысыбзэкIэ лIы нэхч-гушхыр.

— УкъэсшIэжырэп, — сэри сынэиут.

— Къэбэртэе-Бэлъкъарым сыкъекIы, Тепеев Хъызыр сIэр, Анкара сурэтымкIэ щесэгъаджэх. Ленинград Репи-ным ышIэ зыхырэ институтыр къышысыухыгъ.

СигъэукIытэжыгъэ бэшIа-гъэу симылэгъугъэ сурэты-шым, къысфэхэфэу IаплI къы-сищэкIыгъ. Цыф зэIумыкIэ зэрэщымыIэр къыушыхъа-тыгъэу ышъхъэ щегъэзыежы Хъызыр.

Адыгэм хъакIэр икIас, бис-милахыр апэ итэу сезыгъэб-лагъэрэм гъуни-нэзи иIэпышъ, пIэогъэхэихэу сялгъэу:

— Тхъэр шъосэгъэлгъэу, сэри сышъолгъэу, бисмилахым шъуфэсакъ, сызэIыжъугъэ-уытцт.

Кавказыр зэкIэми апшъэ къэсшIыщтыгъ

Ямыгуапэу защылэ, бэ тыра-мыгъашIэу къыпадзэжы, ща-ибжъэ ешъонымрэ Iэнэ шы-гъэм упэгъэтIысхъанымрэ зэ-пыу яIэп. Зы лIы къопцIэ те-гъэпсыхъагъэ зыкъысIуигъэ-кIагъ:

— СцIэр Бэджэ Джэват, — къысегIо.

Баджэр Анкара и Адыгэ Хасэ зэритхэмэтагъэр сагъэшIагъэу тырищэжыагъ. Тхъэм зэриIонэу зыплыхъаным игугъу къызе-шым сыгушIуагъ. Нэм ылтэ-

гъурэр гум ышъхъап. Сыхэ-ушъыкIэу, слъэгъурэр сшIофе-дэу ыуж сыхъагъ.

Анкара ыкIоцI джыджыохэу гъогу джэшъо закI. Хъоо-пшау нахъкIэ, зэхэгуагъэу зэхэсхэп, удэтынкIи ушъызекIонкIи Iэры-фэгъоу гуIэтыпI. Тыкъежъэ-жынкIэ мафэ тапэ зэрилтым сегъэрэхъаты, тлэгъуштым гъунэ зэримыIэм сыкIэгущIу. Баджэм сыгу илгыр къышIа-гъэу къысшIыжъугъэ тигъэлэгъу-хэрэр къылуатэу къызеублэм:

— Мыр Тыркуем и Пре-мьер-министрэ илэжыапI...

Хэгъэгум ибыракъ плъы-жышхо пчъагъэ хъоу зэтет унэм телулагъ. Ащ азыфагу Ататюрк исурэт тегъэпсыхъа-гъэ ит, быракъ лъэгэшхохэм ащизу Тырку Республикэр зыгъэпсыгъэр щытэу къыоп-лы. «Шъуеплъ къэрал кIочIэ-шхоу згъэпсыгъэм шъуемызэ-щэу», — ыIозэ къыуаджэу къыпщегъэхэу. Иных, джадэх хэгъэгу тхъамэтэшхохэр зычIэс унэхэр. Джэват икIо макIэ къесэгъэшIышъ, гуфаплэу сеплты Тыркуем илIышъхъэхэр зычIэсым. Ащ къышъагъакIэрэ щымыIэу унэ тегъэпсыхъагъэ-хэм такъынэсы, ахэри мини-стерствэхэр зычIэт унэх. Зэпэ-чыжъэхэп, зэгот хъазырых, зым нахы адрэр нахъ дах, лъагэх. Чэпэ хъазыр Джэват тызэрищэ-рэ гъогу зышъозэщыр зырекIо-кIырэр. «Мыр мыщ фэдэ ми-нистрэм ипсэупI, модрэр моц фэдэм иун», — ыIозэ хъэблэ тегъэпсыхъагъэу, мыхъашI-къошIэу, нэр пIэпызыхырым хэт бгъэгъэ тегъэпсыхъагъэхэр къысегъэлэгъух. «IсэупIэ да-хэ зиIэм псэукIэ Iае иIэна!», — сшъхъэ къелгъадэ. Ащ тефэу Баджэм ымакъэ къэлэу:

— ТихъакIэ, зыгъэхъазыр джы тилышъхъэхэм ягъэпсэ-фыпIэхэр озгъэлэгъушты-хэшъ. — Мор мыщ фэдэм ий, модрэр къыкIэлыкIорэм ий, адрэри ящэнэрэм ий, — ыIозэ къысигъэлэгъугъэр гъунэнчъ. Зым адрэр нахъ дах, тхъэма-фэрэ зымыгъэсысэу уяплъы-гъэкIи уямызэщынэу гъэп-сыгъэх. Зыхэт чIыплэм хэп-чынхэ умылгъэкIынхэу гъэпсэ-фыпIэ-псэупIэ дахэхэм зыха-

гъэпытыхъагъ. Нэр пIэпызы-хырэ закIэхэу зэхэтых. Хъаб-лэшхоу къэтыухырэ тхъамэтэ закIэкIэ кудагъэми, хэгъэгу быракъхэр зэрэмынэикI-Iуи-кIым, лые зэрахэмытым гу-лытэгъоягъэп. Унэу слъэгъу-гъэри зэкIэ — лэжыапIи, псэ-упIи, гъэпсэфыпIи «модерн» зыфалорэм техыгъэу гъогуи чэуи ащ диштэжъэу гъэпсыгъа-гъэх. КъохъапIэм сышъылэу къысшIыжъугъэ нахъ, Азиэ Iоф хэтыгъэп. Рэхъат Баджэр, къылон ешIэшъ, гумэкIырэр, уасэ зыфишIыжъэу мэпсэу. Тигъэлэгъурэмрэ къытфилуа-тэрэмрэ фэкъулаеу къытфызэ-хедзы, узIэпишэу лъегъэкIуатэ иIоф. Слъэгъурэм идэхагъэ зэхэфыгъуай. Ащ фэдэ дэхагъэр зильгъэукIэ сянэ «Астанаузиб-ллахъ» зэриIоштыгъэр сыгу къэкIыжыгъ. Машинэ псын-кIэмкIэ кIилгъэсыкIэу къэлэ хъалэмэтым тыкъышъыришэ-кIызэ, хъэблэ тынч горэм ты-хищагъ. Чыплэ гъэшIэгъон ты-зынэсыгъэр. Унэ купышхоу зэ-хэтым гъусэ уимылэмэ узэрэ-хэгъошъхъащтыр нэфагъэ. Ты-зынэсыгъэр адыгэ хъаблэу къы-чIэкIыгъ, хэсашъхэр зычIэт унэхэр арых. Анкара и Адыгэ Хэсашъхъэ, Дунэе черкес ас-социациер зычIэтыр, шхапIэр зычIэт унэр, адыгабзэм иеджапI, зыгъэпсэфыпIэр зыхэтыр — зэкIэ унэхэр мы чIыплэм щы-зэхэугъоягъэх. Хъэблэ тегъэп-сыхъэгъэ зэкIэупкIагъэу зэхэ-сым иунэ пэпчъ Джэват тари-щагъ. УнакIэхэр джыри хагъа-хъомэ зэрашIоигъор къытело. КъэшъокIо ансамблэм ымэкъэ жынч зэхэтэхы. ЗэкIэми ады-габзэр къабзэу алуышъ, уагъэ-гушIо, ежъхэри нэгущIох, гушIубзыоу къытпэгъокIых, шхэпIэ зэпэжыуужырым адыгэ шхын къабзэм тышыхагъалэ.

Зэпысымыгъэу Джэват селгъэу: — Тхъаматэр, къэлэ гъунэм сыщ, Анкара сыкъыхаплэу сшIоигъу ыбгъукIэ. Машинэ дахэмкIэ кIын къы-фэмыхъоу чапэм дэчъэягъ. Уахътэр джащым дэхыгъагъэми, азэнаджэм ымакъэ зэхэсхыгъэ-ти, згъэшIэгъуагъэ. Лъэгуанэм ис къэлэшхом ыщыпэ нэскIэ нэ-сыгъоягъ, идэхагъэ къэууыты-ныр ащ нахъ къыныжыгъ. Игуапэу Баджэр мэхъыпIы: — Сыда къепIуалIэрэр? — Зи къесIуалIэрэр, зысэп-лыхъэ, — есэIожышъ, сэгъэщхы.

Чэтаоми сиджэуап ыгу ри-хыгъэу мэгушIо:

— Нахъ лъагъэу тыдэжъу-гъэкIуай, — къытело.

ШIункI къэхъуагъэ Анкара ианыхъ чIыплэжъэу, апэрэу къэтысыгъагъэхэр зыщыпсэ-уштыгъэхэм тызынэсым. Къа-лэр тIэгу исэу тачIэгъкIэ къэ-лъэгъуагъ, иостыгъэхэмкIэ зэтешIыкIутигъэу зэпэжыу-жы. Къэлэжъэу тызыхэтыр музей закI, туристхэм якIуа-

пIэшъ, тызIукIэгъэ зыплъы-хъакIохэм гъунэ яIэп. Зыгъэ-псэфыпIэ шхапIэхэр ахэм анахъ бэжъ. Дунаим тет лъэпкъым изырызыгъо, хэзыгъэ имыIэу, уащылэкIэ.

Зыдгъэпсэфызэ, къушъхъэм тыдэкIуае. Сэгылэ «сыдигъуа мыр джыри зыслэгъуштыр?» зэсIожызэ. Урам бгъузэ Iон-тIэ-шантIэмэ мыжъо унэжъхэр аготых. Яшъхъаныгъупчъэхэр зэжъух, япчъэ ихъапIэхэри псыгъох. Пэсэрэ шIыкIэжъэу гъэлсыгъэх, лъагъу зэтетых, ос-тыгъэр ямэкIэн фае, нэфынэр ягъотылIэгъуай. Сурэт пшIышт-мэ, къэлэмым уригъатхъоу сырэ лъэныкъуи дэхэ дэд. КIэлэ Iэтахъохэм ежъ яIоф горэхэр зэрафэу загъэчаны, цыфхэу щыпсэххэрэр яунэхэм якIужых. Тлэгъурэр зэкIэ шIэгъо закIэу кIэракI. ШхапIэм игугъу Баджэм джыри къэшIы, ау стхъакIумэ изгъахэрэр. Уахътэм тыкъызэрифызырэр сыгу кьео. Къэлэжъэу тыздэ-тым игъэпсыкIэ Дагыстанрэ Тифлис ичIыплэжъхэмрэ джы-ри сыгу къыгъэкIыгъ. Сыдэу щытми, нахъышIур зэкIэ, кIи жъи, Кавказым фэгъадэ-щтыгъ. Зэзгъапшэхэти, Кавка-

зыр зэкIэми апшъэ къэсшIы-щтыгъ. СызшапIугъэу, сызша-лэжыгъэр анахъ сшIодэхагъэ-ми, модрэхэми ягунахъэ умы-штэнэу зэрар яIагъэп. ТачIэгъ хъугъэ Анкара чэщым идэ-хагъэ къэлэгъуагъ. Остыгъэ-хэмкIэ зэнэкъокъужъэу зэпэ-шIэтыжы. УемыплэкIэу го-хы. «Лэгъэшхом» ис къэлэш-хом зэпэлыдыжъэу урегъэб-лэгъэжы.

Ари зы Стамбул кIогъоу тпэкIэкIыгъ

Цыф нэжгъурэу Бэджэ Джэ-ват къыоплгъымэ, угу илгыр къэшIэ, тишыкIэ машIор зэ-регъэугъэр щымыгъушшэу гу-лэзэ, автовокзалышхоу зыщыпэ умылэгъурэм тыкъырещэ-лэжы. Автобус пкIырапкIы-нэу шъхъаныгъупчъэ закIэм тыкъырегъэтIысхъажышъ, зэпэшэу тыкъетIупщыжы. Кушъэ хъерэнэу тигъэсысымэ, игъорыгъоу тигъэхъыезэ, ащ игъогу тыриушъуакъуи, ты-хигъэчыныгъ.

ПкIыхъапIэм сыхэтэу мэфэ заулэм спэкIэкIыгъэмрэ слъэ-

гъугъэмрэ зэблэгъэуцукIыгъэхэу сынэгъу кIэкIыгъэх. ЛIы хэшы-пкIыгъэхэу сикъэгъэлэгъон зезышагъэхэр, цыфэу къыри-хъылIагъэхэм яжъот макъэ, Анкара дэхэшхом сышъхъэщы-тэу зыспллыжъэу е ошIэ-дэмы-шIэу сикъуаджэ, сикIэлэгъум къэзгъэгъэжыгъэу, зэхэугуфы-кIыгъэу зэкIэми сахэтыгъ.

Стамбул илгъэс пчъагъэ хъу-гъэ сыдахъэу, сыдэкIэу зыщы-тыр, идэхагъэ сезэщырэр. Тыр-куем сыкъэбыгыгъахэмэ, нахъ теубытагъэу къэлэшхом зы-щыспллыжъэу сшIоигъуагъ. Сигухэлти къыздэхъугъ. Мафэ тапэ илгъэу ащ тыкъэсыжы гухэхыжъэу зыщытплыхъагъ, Кадикой хъаблэу сыгу рихы-рэм тыкъышъуцугъ, къэсшIэ-жырэ чIыплэбэмэ танэсыгъ. Стамбулр Анкара зэхыщыр чIыплэ яIэп, зэфэшъхъаф закI. Къэрал зырыз фэдиз икIун цыфэу адэс къэлэшхуитIум. КъэкIогъэ-кIожыгъэкIэ зэб-гъэшIэшхунхэу щытхэп, укъа-щыхъугъэкIи амал уафэхъу-щтэп. Гъунэ зымыIэ шъэджа-шъэх.

(КЪАТ Теуцожъ.
Джыри
къыкIэлыкIошIт).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр къоджэ псэупIэхэм ахэгъэхъэгъэным ехылаагъ» зыфиIорэр зэраштагъэм кыыхэкIэу Адыгэ Республикэм изакон зауIэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илъэсым жьоныгъуакIэм и 30-м ыштагъ

А 1-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр къоджэ псэупIэхэм ахэгъэхъэгъэным ехылаагъ» зыфиIорэр зэраштагъэм кыыхэкIэу Адыгэ Республикэм изакон зауIэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр къоджэ псэупIэхэм ахэгъэхъэгъэным ехылаагъ» зыфиIорэр (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 12; 2011, N 8,) зэраштагъэм кыыхэкIэу Адыгэ Республикэм изакон зауIэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшыгъэнхэм, а 1-рэ статъям гушыIэу «Тульскэр» хэгъэкIыгъэнхэм.

Я 2-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм административнэ-чыплэ гъэпсыкIэу иIэм ехылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэ фэшыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм административнэ-чыплэ гъэпсыкIэу иIэм ехылаагъ» зыфиIоу 2000-рэ илъэсым жьоныгъуакIэм и 5-м кыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2000, N 5; 2001, N 10; 2004, N 7; 2010, N 8, N 12; 2012, N 4) ия 5-рэ статъя игушыIэхэм «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэу «Тульскэр» тхыгъэнхэм.

Я 3-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» муниципальнэ районым истатус етыгъэным, ащ хэхьэрэ муниципальнэ образованиехэм псэупIэм истатус ятыгъэным ыкIи ахэм ягъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэм яхылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» муниципальнэ районым истатус етыгъэным, ащ хэхьэрэ муниципальнэ образованиехэм псэупIэм истатус ятыгъэным ыкIи ахэм ягъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэм яхылаагъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2004, N 12; 2005, N 6, N 12; 2006, N 12; 2008, N 8; 2010, N 12; 2011, N 8) мы кыкIэлъыкIорэ зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статъям:
а) статъям ыцIэрэ апэрэ абзацымрэ мыщ тетэу тхыгъэнхэм;

«А 1-рэ статъяр. Муниципальнэ образованиехэр — къоджэ псэупIэхэр зэхэцэгъэнхэм ыкIи ахэм ягъунапкъэхэр гъуэнэфэгъэнхэм ехылаагъ»

Къоджэ псэупIэхэм ястатус зилэ муниципальнэ образованиехэр зэхэцэгъэнхэм ыкIи ахэм ахэхьэрэ псэупIэхэм якартэ-схемэхэм, картографическэу ягъунапкъэхэр кызырэтхыгъагъэхэм адиштэу ахэм ягъунапкъэхэр гъуэнэфэгъэнхэм;

б) а 1-рэ пунктыр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:
«1) Тульскэ къоджэ псэупIэр, административнэ гупчэр — поселкэу Тульскэр» (гуадзэхэу N 1-р, 2-р, 3-р);

2) я 4-рэ статъям:
а) статъям ыцIэрэ а 1-рэ Iахьымрэ ахэт гушыIэу «къэлэ» зыфиIорэр ахэгъэкIыгъэнхэм;

б) я 2-рэ Iахьым хэт гушыIэхэу «ыкIи къэлэ» зыфиIохэрэр хэгъэкIыгъэнхэм;

3) я 5-рэ статъям ия 1-рэ Iахь хэт гушыIэхэу «къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Тульскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

4) гуадзэу N 1-м ыцIэ хэт гушыIэхэу «Тульскэ къэлэ

псэупIэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Тульскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

5) гуадзэу N 2-м иапэрэ, иятIонэрэ, ияцэнэрэ ыкIи иятфэнэрэ абзацхэм ахэт гушыIэхэу «Тульскэ къэлэ псэупIэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Тульскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

6) гуадзэу N 3-м:
а) цIэм хэт гушыIэхэу «Тульскэ къэлэ псэупIэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Тульскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

б) а 1-рэ пунктыр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:
«1. Поселкэу Тульскэр — къоджэ псэупIэм иадминистративнэ гупч.»;

7) гуадзэу N 5-м ия 2-рэ абзац, гуадзэу N 17-м ия 4-рэ абзац, гуадзэу N 20-м ия 3-рэ абзац, гуадзэу N 23-м иапэрэ абзац ахэт гушыIэхэу «Тульскэ къэлэ псэупIэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Тульскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

Я 4-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ирайонхэм яадминистративнэ гупчэхэм яхылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэ фэшыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ирайонхэм яадминистративнэ гупчэхэм яхылаагъ» зыфиIоу N 218-р зытетэу 2000-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 15-м кыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2000, N 12; 2010, N 12) зэхъокIыныгъэ фэшыгъэнхэм, а 1-рэ статъям ия 4-рэ пункт хэт гушыIэхэу «къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 5-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм суд участкэхэр щызэхэцэгъэнхэм ыкIи мировой судья IэнатIэхэр щыгъэнэфэгъэнхэм яхылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэ фэшыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм суд участкэхэр щызэхэцэгъэнхэм ыкIи мировой судья IэнатIэхэр щыгъэнэфэгъэнхэм яхылаагъ» зыфиIоу 2000-рэ илъэсым мэлылгъфэгъум и 5-м кыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2000, N 4; 2008, N 4; 2011, N 8) зэхъокIыныгъэ фэшыгъэнхэм, я 4-рэ статъям ия 1-рэ пункт иподпунктэу «а»-р мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«а) муниципальнэ образованиеу «Тульскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIорэм хэхьэрэ поселкэу Тульскэр, селоу Махошеполянэр»;

Я 6-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыплэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм административнэ зэфыштыкIэхэм алъэныкъокIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиэхэр афэгъэзэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыплэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм административнэ зэфыштыкIэхэм алъэныкъокIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиэхэр афэгъэзэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиIоу N 56-р зытетэу 2007-рэ илъэсым щылэ мазэм и 9-м кыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 1, N 5; 2009, N 7; 2011, N 8) мы кыкIэлъыкIорэ зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм:

1) разделэу «Къэлэ псэупIэхэр» зыфиIорэм ия 3-рэ пункт кIуачIэ имыIэжъэу лъытэгъэнхэм;

2) разделэу «Къоджэ псэупIэхэр» зыфиIорэм мыщ фэдэ къэIуакIэ зилэ я 40¹-рэ пунктыкIэр хэгъэхъогъэнхэм: «40¹) Тульскэ къоджэ псэупIэр»;

Я 7-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу

нэу «Адыгэ Республикэм и Стратегиеу 2025-рэ илъэсым нэс социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэу ышIыштым тегъэпсыхъагъэр» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэ фэшыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Стратегиеу 2025-рэ илъэсым нэс социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэу ышIыштым тегъэпсыхъагъэр» зыфиIоу 2009-рэ илъэсым шэкIогъум и 23-м кыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 11; 2011, N 8; 2012, N 4) ия 1.1-рэ пункт ия 5-рэ абзац зэхъокIыныгъэ фэшыгъэнхэм, гушыIэхэу «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр — район гупч» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Поселкэу Тульскэр — район гупч» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 8-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэхьэрэ Мыекъопэ районымкIэ къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэм игъунапкъэхэр ухэсыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэхьэрэ Мыекъопэ районымкIэ къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэм игъунапкъэхэр ухэсыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиIоу N 66-р зытетэу 2007-рэ илъэсым гъэтхапэм и 14-м кыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 3) мыщ фэдэ зэхъокIыныгъэхэр фэшыгъэнхэм:

1) Законом ыцIэрэ пэублэмрэ ахэт гушыIэхэу «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

2) Законом ыцIэрэ а 1-рэ статъямрэ ахэт гушыIэхэу «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм;

3) Законом ыцIэ, гуадзэм ия 1-рэ ыкIи ия 2-рэ абзацхэм ахэт гушыIэхэу «Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэм ачыплэIкIэ гушыIэхэу «Поселкэу Тульскэр» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 9-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм изакон зауIэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэ фэшыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм изакон зауIэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиIоу N 25-р зытетэу 2011-рэ илъэсым шышхъэлум и 8-м кыдэкIыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 8) зэхъокIыныгъэ фэшыгъэнхэм, я 4-рэ статъям кIуачIэ имыIэжъэу лъытэгъэнхэм.

Я 10-рэ статъяр. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

1. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

2. Адыгэ Республикэм и Законэу N 25-р зытетэу «Адыгэ Республикэм изакон зауIэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшыгъэнхэм ехылаагъ» зыфиIоу 2011-рэ илъэсым шышхъэлум и 8-м кыдэкIыгъэм кIуачIэ иIэ зыхьургъэм кышщыублагъэу правэм ылъэныкъокIэ зэфыштыкIэу щылэ хьухэрэм мы Законом ия 9-рэ статъя кыхеубытэх.

Адыгэ Республикэм и Лъышхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 6, 2012-рэ илъэс
N 97

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэу «Мэкъу-мэщым хэхьоныгъэу ышIыштыр ыкIи сырьемрэ гъомылапхэмрэ зэрэIуагъэкIыштыхэр» зыфиIоу 2008 — 2012-рэ илъэсхэм ателытагъэм епхыгъэ Iофтхьабзэхэм ящыкIэгъэ мылгъу апэIугъэхъэгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэу «Мэкъу-мэщым хэхьоныгъэу ышIыштыр ыкIи сырьемрэ гъомылапхэмрэ зэрэIуагъэкIыштыхэр» зыфи-

Iоу 2008 — 2012-рэ илъэсхэм ателытагъэм епхыгъэ Iофтхьабзэхэм ящыкIэгъэ мылгъу апэIугъэхъэгъэнхэм сомэ миллион 27,2-кIэ ар нахь макIэ шыгъэнхэм (Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 1, 7; 2010, N 9; 2011, N 2).

2. Мы кыкIэлъыкIорэ зэхъокIыныгъэхэр программэм фэшыгъэнхэм:

1) Разделэу «Мылгъоу пэIуагъэхъаштым икъэ-кIуапIэхэмрэ ар зыфэдиштымрэ» зыфиIорэм хэт пчъагъэу «I311,7-рэ» зыфиIорэм ычIыплэIкIэ пчъагъэу

«1284,5-рэ» зыфиIорэр тхыгъэнхэм;

2) гуадзэу N 1-р зэблэхъугъэнхэм;

3) гуадзэу N 4-р гуадзэу N 2-м диштэу шыгъэнхэм.

3. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшэрылгъэр зыгъэцакIэу ПЕТРУСЕНКО Алексей кь. Мыекъуапэ,
жьоныгъуакIэм и 5, 2012-рэ илъэс
N 106

Адыгэ Республикэм и Закон

Регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу зыкIалытэгъэ лъэпсэ тедзэхэр гъэнэфэгъэнхэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Къаралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илээсым гъэтхалэм и 21-м ыштагъ

Урысые Федерацием и Хэбзэлахь кодекс ия 59-рэ статья ия 3-рэ пункт диштэу мы Законом кьегъэнэфъ регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу залытыгъэр лъэхъэнэ тедзэхэр.

А 1-рэ статья. Регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу зыкIалытэгъэ лъэпсэ тедзэхэр

Регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу зыщалытыгъэр:

1) 2007-рэ илээсым чъэпыогъум и 2-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 229-р зытетэу «Исполнительнэ производствэм ехьылагъ» зыфилорэм ия 46-рэ статья ия 1-рэ Iахь ия 3-рэ, ия 4-рэ пунктхэм ащыгъэнэфэгъэ лъэхъанхэм исполнительнэ производствэр зэрахуыгъэм ехьылIэгъэ унашъор суд приставам зыщгъэкIэ. Регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу зэралытыгъэр къэзыушыхъатырэ документэу щытых:

а) исполнительнэ производствэр зэрахуыгъэм ыкIи исполнительнэ документыр зэралэклагъэхъажыгъэм ехьылIэгъэ унашъор суд приставам якьулыкьу иорганхэм аштагъэм икопие;

б) кьатенэгъэ хэбзэлахьхэмкIэ, пеняхэу, тазырхэу ыкIи процентхэу атыжыныхэм амылэжыныхэм алъытагъэхэр зэралытыгъэхэр ШыкIэу Урысые Федерацием и Федеральнэ хэбзэлахь кьулыкьу 2010-рэ илээсым шышъхъэIум и 19-м ышIыгъэ унашъор N ЯК-7-8/393@-р зытетэу «Кьатенэгъэ хэбзэлахьхэмкIэ, пеняхэу, тазырхэу ыкIи процентхэу атыжыныхэм амылэжыныхэм алъытагъэхэр зэралытыгъэхэр ШыкIэу, хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, тазырхэу ыкIи процентхэу зэтэхуагъэхэр атыжыныхэм амылэжыныхэм зэралытыгъэр къэзыушыхъатырэ документхэр зэрахъсыхэрэм яхьылагъ» зыфилорэмкIэ аухэсыгъэм (ыужыкIэ унашъор Iлозэ дгъэкIощт) игуадзэу N 2-м диштэу хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэм, пеняхэу зэлуклагъэм, тазырхэу ыкIи процентхэу зэтэхуагъэхэм яхьылIэгъэ справкэу хэбзэлахьхэмкIэ органым кьаритыгъэр;

2) зидунай зыхъожыгъэ цIыфхэм е федеральнэ законодательствэм кьызырэдильтыгъэрэ шыкIэм тегъэу лагъэу агъэунэфыгъэхэм (ахэм якIэн зыфукIэжыныхэм ифитыныхэм кьызытырэ тхылъ кьаламыхыгъэ зыхъукIэ) транспорт хэбзэлахьхэмкIэ чIыфхэр ялагъэм, пеняхэу, тазырхэу зэтэхуагъэхэр амылэжыныхэм. Транспорт хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняхэу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу зэралытыгъэр къэзыушыхъатырэ документэу щытых:

а) цIыфым идунай зэрихъожыгъэм ехьылIэгъэ свидетелствэм икопие е судым иунашъор цIыфыр лагъэу зэралытыгъэм фэгъэхьыгъэм икопие;

б) дунай зыхъожыгъэм ехьылIэу регион хэбзэлахьхэмкIэ чIыфхэр кьызытенэгъагъэм, пеняхэу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр зытелыгъэм мылэкоу кьыкIэныгъэр кIэнэу кьалыIэсыным фэгъэхьыгъэ лъэIу тхылъхэр илэсищым кьыкIэ цIэрэщымылагъэхэмкIэ нотариусым справкэу кьаритыгъэр;

в) кьатенэгъэ хэбзэлахьхэмкIэ, пеняхэу, тазырхэу ыкIи процентхэу атыжыныхэм амылэжыныхэм алъытагъэхэр зэралытыгъэхэр ШыкIэу ышIэгъэ зигугъу кьэтшыгъэ унашъоркIэ аухэсыгъэм игуадзэу N 2-м диштэу хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняу зэтэхуагъэхэр, тазырхэр ыкIи процентхэр зыфэдизхэм яхьылIэгъэ справкэу хэбзэлахьхэмкIэ органым кьаритыгъэр;

3) тырахыжыгъэ хэбзэлахьхэмкIэ 2012-рэ илээсым щылэ мазэм и 1-м ехьылIэу чIыфэ зэралытыгъэр, пеняхэу зэтэхуагъэхэр зэрамытыжыныхэм, 2012-рэ илээсым щылэ мазэм и 1-м ехьылIэу тазырхэу зытэнкIэ федеральнэ законодательствэм кьышIыдэлытыгъэ палатэхэу икIыгъэхэр кьазэралытыгъэр. Регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняхэу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу зэралытыгъэр къэзыушыхъатырэ документэу щытых:

а) регион хэбзэлахьхэмкIэ кьаритыгъэм ехьылIэгъэ шэпхъэ правовой актым икопие;

б) организациер учетым зыщыхэт чIыпIэмкIэ (физическэ лицэр зыщыпсэурэ чIыпIэмкIэ) хэбзэлахьхэмкIэ органым кьаритыгъэр справкэу регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняхэу зэтэхуагъэхэр ыкIи тазырхэр зыфэдизхэр зэрытыр;

органым кьаритыгъэ справкэу регион хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняхэу зэтэхуагъэхэр ыкIи тазырхэр зыфэдизхэр зэрытыр;

4) транспорт хэбзэлахьхэмкIэ 2012-рэ илээсым щылэ мазэм и 1-м ехьылIэу хэбзэлахьхэмкIэ палатэ пэпчъкIэ сомэ 300 ыкIи ащ нахь макIэ кьазэралытыгъэр, хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняхэу зэралытыгъэхэр, 2012-рэ илээсым щылэ мазэм и 1-м ехьылIэу ателыгъэ тазырхэу судкIэ кьалахыжыныхэм ахэу зыпалатэ икIыгъэхэр зэралытыгъэр. Транспорт хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр, пеняхэу зэтэхуагъэхэр ыкIи мы хэбзэлахьхэмкIэ тазырхэр атыжыныхэм ялоф темытэу зэралытыгъэр къэзыушыхъатырэ документэу щытых:

а) кьатенэгъэ хэбзэлахьхэмкIэ, пеняхэу, тазырхэу ыкIи процентхэу атыжыныхэм амылэжыныхэм алъытагъэхэр зэралытыгъэхэр ШыкIэу ышIэгъэ зигугъу кьэтшыгъэ унашъоркIэ аухэсыгъэм игуадзэу N 2-м диштэу хэбзэлахьхэмкIэ кьатенагъэр зыфэдизым, пеняу зэтэхуагъэхэр, тазырхэр ыкIи процентхэр зыфэдизхэм яхьылIэгъэ справкэу хэбзэлахьхэмкIэ органым кьаритыгъэр;

б) хэбзэлахьхэмкIэ, пеняхэу, тазырхэр зэралытыгъэхэм ехьылIэгъэ документым икопиеу Урысые Федерацием и Федеральнэ хэбзэлахьхэмкIэ кьулыкьу 2006-рэ илээсым тыгъэгъазэм и 1-м ышIыгъэ унашъор N САЭ-3-19/825@-р зытетэу «ХэбзэлахьхэмкIэ, угыонь, пеняхэр, тазырыр зэралытыгъэм ехьылIэгъэ документхэр, хэбзэлахьхэмкIэ зытырэм (хэбзэлахьхэмкIэ зыугыонь) е хэбзэлахьхэмкIэ агентым чIыфхэр кьатенагъэу кьызырэхигъэщыгъэм ехьылIэгъэ документыр, джащ фэдэу Урысые Федерацием и бюджет системэ шIокI имылэу агъэкIон фэе хэбзэлахьхэмкIэ чIыфэу ателхэр рагъэзыхэзэ зэралытыгъэхэр документхэу хэбзэлахьхэмкIэ органхэм агъэфедэхэрэр ухэсыгъэнхэм ехьылIэгъэ» зыфилорэмкIэ аухэсыгъэр.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхурэр

Официальнэу кьызыхаутырэ нэуж мэфишI зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекьуапэ,
мэлылфэгъум и 2, 2012-рэ илээс
N 77

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм исоциальнэ программэу «ЦIыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждениехэм ямылэку-техникэ базэ гъэпытэгъэныр ыкIи ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэм 2012-рэ илээсым социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэм ехьылIагъ

2011-рэ илээсым шэкIогъум и 30-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 373-р зытетэу «2012-рэ илээсымкIэ ыкIи 2013-рэ, 2014-рэ илээсхэм ячэзы палатэкIэ Урысые Федерацием пенсиехэмкIэ и Фонд ибюджет ехьылIагъ» зыфилорэм, Урысые Федерацием и Правительствэ 2011-рэ илээсым мэкьуогъум и 10-м ышIыгъэ унашъор N 456-р зытетэу «Урысые Федерацием и субъектхэм ясоциальнэ программэхэу цIыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждениехэм ямылэку-техникэ базэ гъэпытэгъэным ыкIи ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэм 2012-рэ илээсым социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэным япхыгъэхэм мылэку кьазэрафыхагъэкIырэ шыкIэм ехьылIагъ» зыфилорэм адиштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешIы:

1. Адыгэ Республикэм исоциальнэ программэу «ЦIыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждениехэм ямылэку-техникэ базэ гъэпытэгъэныр ыкIи ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэм 2012-рэ илээсым социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэр гуадзэу N 1-м диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэбхоньгъэмрэкIэ и Министерствэ Адыгэ Республикэм исоциальнэ программэу «ЦIыфхэм ясоциальнэ

фэлэ-фашIэхэр зэхэзыщэрэ учреждениехэм ямылэку-техникэ базэ гъэпытэгъэныр ыкIи ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэм 2012-рэ илээсым социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм икьаралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкIэкIэ органэу гъэнэфэгъэнэу.

3. Адыгэ Республикэм исоциальнэ программэу «ЦIыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашIэхэр зэхэзыщэрэ учреждениехэм ямылэку-техникэ базэ гъэпытэгъэныр ыкIи ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэм 2012-рэ илээсым социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэм игъэцэкIэн епхыгъэ Iофыгъохэм ахэплэщт комиссие зэхэщэгъэнэу.

4. Ухэсыгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм исоциальнэ программэу «ЦIыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашIэхэр зэхэзыщэрэ учреждениехэм ямылэку-техникэ базэ гъэпытэгъэныр ыкIи ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэм 2012-рэ илээсым социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэм игъэцэкIэн епхыгъэ Iофыгъохэм ахэплэщт комиссием хэтхэр гуадзэу N 2-м диштэу;

2) Адыгэ Республикэм исоциальнэ программэу «ЦIыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашIэхэр зэхэзыщэрэ

учреждениехэм ямылэку-техникэ базэ гъэпытэгъэныр ыкIи ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэм 2012-рэ илээсым социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэм игъэцэкIэн епхыгъэ Iофыгъохэм ахэплэщт комиссием ехьылIэгъэ Положениер гуадзэу N 3-м диштэу;

3) ныбжыным, сэкьатныгъэ зэралэ япхыгъэу пенсие зыфагъэуцугъэхэу Iоф зымышIэжыныхэрэр зыщыпсэхэрэ унэхэу яунэе мылэку хахъэхэрэм газыр арыщэгъэнымкIэ мылэкоу агъэкIодыгъэм щыщ кьафырагъэгъэгъэхъызы, зэтыгъо ахъщэ Iэпылэгъу 2012-рэ илээсым зэралэклагъэхъащт ШыкIэу гуадзэу N 4-м диштэу.

5. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэбхоньгъэмрэкIэ и Министерствэ мы унашъом игъэцэкIэн тегъэлсыхъыгъэ Iофтхъабзэхэр зэрихъанхэу.

6. Официальнэу кьызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМIШЫЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ,
мэкьуогъум и 6, 2012-рэ илээс
N 136

ШукІэ къэшъогъэзэжъ

Муфтиев Емыж Нурбий дзэм кІошт кІалэхэм апашхъэ къыщэгущыІэ.

Дзэм къулыкъушІэ кІорэ кІалэхэр Мыекъуапэ шагъэкІотэжыгъэх. Ащ фэгъэхыгъэ зэхыхэм Адыгэ Республикэм ивоеннэ комиссариатрэ дзэмрэ якъулыкъушІэхэр, диныр зылэжыхэрэр, ны-тыхэр, дзэм ежыгъэхэм яныбджэгъухэр хэлэжыагъэх.

Адыгэ Республикэм ивоеннэ комиссариат шызхэтхыр къэбархэм тагъэгущыІоштыгъ. Дзэм къулыкъушІэ кІорэ ныбжыкІэхэм дзэкІолІ шъуашэхэр ащыгъых, нэгущыІох. ЯІахыІхэм, ныбджэгъухэм гушыІэ фабэхэр араІох. Ны-тыхэм нэпсыр къехуэ, ынэгъу зэхэгъэхыгъэу зы нэбгыри ахэт-лъэгъуагъэп. ШыІэныгъэм еп-хыгъэ къэбархэр къызэфуагъэх.

Къыхашырэр нэбгырэ 700

Дзэ къулыкъум ныбжыкІэхэр фэгъэхызырэгъэнхэм, дзэм дэ-щыгъэнхэм пыІь отделым ипашху Алексей Санташовым тызэрэщы-гъэгъозагъэу, нэбгырэ 700 дзэ къулыкъум агъэкІон фае. Зэзэгы-ныгъэ зэдашыгъэ МВД-м, МЧС-м, лъэсрыкІо дзэхэм, нэмыкІхэм къу-лыкъур ащызыхышхытхэр къыха-хыгъэх. Джырэ уахътэ ехуылІэу нэбгырэ 500 дзэм къулыкъушІэ кІуагъэ.

— НыбжыкІэхэр дзэм дэ-щыгъэнхэ Іофыгъор мы мазэм и

15-м тэхуы, — къеІуатэ Алексей Санташовым. — ПшъэрыІыгъэу тилэр дгъэцкІэщтэу тэгугъэ, нэб-гырэ 700-р идгъэкъун тІыэкІыщт.

— **Дзэм кІорэ кІалэхэм япсау-ныгъэ шъуегъэраза?**

— КъулыкъушІэ кІорэ кІалэхэм япсауныгъэ изытет тигъэгумэкІы-рэп. Спортым пыщагъэу ахэтыр макІэп. Сэнэхьатхэр ззыгъэгъо-тыгъэхэр бэ мэхъух. Іофыр зыте-тыр шъхъэихыгъэу къэпІон зыху-кІэ, дзэм дэтщын фэе ныбжыкІэмэ япроценти 5-р сымаджэх, япсауны-гъэкІэ къулыкъум къекІухэрэп.

— **Адыгеим жьыр щыкІабз, тикъушхъэхэр дахэх, псыхъохэр чъэрх...**

— ЗыфапІорэр тэрэз. Ныбжы-кІэмэ япсауныгъэ зыщагъэпытэн алъэкІыщт чыпІэхэр, спорт псэ-уальэхэр тилэх. Арэу щытми, шы-Іэныгъэм нахъ куоу ухэплъэн фае. ЯцІыкІугъом къышыублагъэу кІалэмэ сымаджэхэр ахэтых, бэмэ алъапшъэхэр мэузых.

— **Къулыкъум непэ дгъэкІо-тэрэ кІалэмэ тимамыр псэукІэ къаухъумэн алъэкІыщтба?**

— ТиныбжыкІэхэм цыхъэ афэтэшІы, ухызырыныгъэ дэгъу яІэу тэлъыгъэ.

Къулыкъум фэхызырых

Ростов хэкум дзэ къулыкъур шызыхышхытхэр ныбжыкІэхэм шъуа-шэхэр ащыгъэху талукІагъ. Коман-дирхэр къадэгущыІэх, пшъэрыІыгъэу яІэштхэм ащагъэгъуазэх. МЧС-м къулыкъур шахышхытхэр къаралы-гъэшъ, ныбжыкІэхэр пшъэрыІыгъэу яІэштхэм ягущысэх.

— Апшгъэрэ еджапІэр къэсу-хыгъ, — къытфелуатэ Алхъо Му-

Іэныгъэ къырыкІоштыр уахътэм къыгъэлъэгъошт.

Ныр сыдигъокІи нэу къэнэжы. ИкІалэ ІапІІ рищэкІыгъэ дзэм егъэ-кІуатэ. Жэнэ Хъарыет а нэгъэупІэ-пІэгъум зэгущысэрэр тымышІа-пэрэми, шІу шэху ыгу зэримы-лъыр къэпшІэнэу щыт.

— Сшы икІалэу Заур къулы-къум сэгъэкІуатэ. Тызэрэплъэгъоу, зыми ынэпс къехырэп, — къыт-фелуатэ Нэхэ Симэ. — Мамырэу тыпсэунэу, кІалэхэм акІуачІэ нахъ апсыхыагъэу къагъэзэжыныу тэ-гугъэ. «Гъогумаф!» зэкІэми ятэІо.

КІалэхэри, пшъэшъэ ныбжыкІэ-хэри военкоматым щытлэгъугъэх. Дзэм къулыкъушІэ агъэкІуатэхэрэм нэгущыІоу яплъых.

Дзэм ежыгъэ кІалэхэр.

хъамэд. — ДзюдомкІи, самбэмкІи сэбанэ. Спортым имастер сыху-нымкІэ кандидатым ипашхъэхэр изгъэкъугъэх. Дунаим самбэмкІэ ичемпионэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу МэртыкІо Сахыд ары сызыгъасэщтыгъэр. Адыгеим испортемен цІэрыІоу Алхъо Сыхьатбий сылахыІ, щысэ тесэхы. Мыекъуапэ сышыщ.

ХыдзэлІ Адам Пэнэхэс щапІугъ, Адыгэ къэралыгъо университетыр къыухыгъ, юрист хъушт. Спорт лъэпкъ зэфэшхъафхэм апыІы.

Жэнэ Аскэр икІэлэцІыкІугъор Козэт къоджэ псэупІэм шыкІуагъ, юристэу Краснодар шеджагъ. Урым-рим бэнакІэм дехыхы, фут-болыр икІас, Краснодар краим изэнэкъокъу хэлажэщтыгъ.

— Синыбджэгъухэри, сэри дзэ къулыкъум тыфэхызыр, — тегъэ-гуагъэ Жэнэ Аскэр. — Тхъаегъэп-сзых тызыгъэсагъэхэр, кІэлэгъа-джэу тилагъэхэр. Ны-тыхэр орэ-мыгумэкІых.

Ны-тыхэр нэгущыІох

— СикІалэу Аскэр дзэ къулы-къум тэгъэкІуатэ, чылэм кыкІы-гъэхэр тигъусэх, — еІо Жэнэ Хъа-рыет. — Спортым зэрэпыщагъэм фэшІ цыхъэу фэтшІырэм хэжъо. Юрист. Дзэм кыхъэнэжыныу фа-ехэри кІалэхэм ахэтыхэшъ, ящы-

Динлэжыыр афэІаІо, яушыи

Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтиев Емыж Нурбий дзэм къулыкъушІэ агъэкІотэрэ кІалэмэ гушыІэгъу афэхъугъ. Тилъэпкэгъу нэбгыри 10 купым зэрэхэтыр къы-дилъгыт, адыгабзэкІи, урысыбзэкІи адэгущыІагъ. Дисциплинэ пыгъэ ахэлъыныу Адыгэ Республикэр 01 шьолъырэу зэрэщытыр къулыкъур зэрэхьырымкІэ къагъэшъыпкъэ-жыныу, лъэпкъ зэхэдз амышІэу зэ-дэпсэунхэу, якомандирхэм ядэлун-хэу, яІахыІхэм зэхыныгъэ ады-рІэнэу афэлъэІуагъ.

КІалэхэр ежыагъэх

Командирхэм унашъохэр къа-тыгъэх. Дзэм ежыгъэ кІалэхэр зэхэ-хэу пчэгум къырыкІуагъэх, яуха-зырыныгъэ джыри зэ ауІлэкІугъ.

Зы илъэсыр бэп, псынкІэу кІошт. КІалэхэм къулыкъур дэгъоу ахы-гъэу къызэгъэзэжыкІэ, мамыр сэ-нэхьатэу къыхахыгъэмкІэ Іоф ашІэшт, шъхъэгъусэхэр зэрагъэ-гъотышхытх, ягухэлъышІухэр щы-Іэныгъэм щыпхырашхытх.

Къулыкъур дэгъоу ахыныу дзэм ежыгъэ кІалэхэм афэтэІо.

Дзэм кІорэ кІалэхэр яІахыІхэм агъэкІотэжыых.

ФУТБОЛ

«Зэкъошныгъэм» къэлэпчъэІут иІэп

Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» 2012 — 2013-рэ илъэс ешІэгъум зыфегъэхъа-зыры. Командэм итренер шъхъаІэу Кобл Анзор Іофыгъомэ язытет къатедгъэгущыІэ тшІоигъоу упчІэ заулэ еттыгъ.

— КъыосІоштыр сшІапэрэп, гумэкІы-гъохэр тилэх, — къеІуатэ Кобл Анзор. — Зэ-нэкъокъухэм зафэтэгъэхызыры. Ныбджэгъу зэлукІэгъухэр зэхэтщытх, еІанэ командэм щешІэштхэр къэнэфэщтых.

— **Спортыр зикІасэм упчІэ шъхъаІэу яІэм ущызгъэгъозэнэу сыфай. Хэта хэкІы-жыгъэр, къежъугъэблэгъагъэр?**

— Мыгъэунэфыгъэу тилэр бэ. Анахъэу

тызыгъэгумэкІырэр къэлэпчъэІут зэрэти-мыІэр ары. Тэлъыхъо, тыззэгъын тІыэкІы-щтхэм такІэупчІэ, ау джэуап зэгъафэгъэ зыми къытитыжыгъэп.

— **КъэлэпчъэІутыр командэм ызыны-кьоу алъытэ. ШІэхыІоу зыгорэм шъуезэ-гъынба?**

— Ззэгъыныгъэ зыгорэм дэтымышІы хъухэштэп, ау ешІакІэу къыгъэлъэгъоштыр

тшІэрэп. Илъэс ешІэгъур мы мазэм и 16-м ты-ублэшт, къалэу Бислан тыщешІэшт. Ащ ехуылІэу «Астрахань» ыкІи «Дагдизель» ныбджэгъу зэлукІэгъухэр адытІэштхы. ЕшІэгъухэр Крымскэ, шапсыгъэ къуаджэмэ ащыщ ащыкІоштых.

— **Илъэс ешІэгъум шъузэрэхэлэжъы-щтым, мурэдэу шъуиІэхэм шъуатегущы-Іагъа?**

— «Зэкъошныгъэм» зегъэхызыры, тигу-хэлхэр нахъ зыдгъэунэфхэкІэ упчІэм джэ-уап къестышт.

НэкІубгъор зыгъэхызырыгъэр ЕМТІЫІЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырІэ
зэхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхъаІэм
ипшъэрыІыхэр
зыгъэцакІэрэр
иапэрэ гуадзэу**

**АУІЪЭ
РусІан**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретарыр
нэпшІэкъуй
Заур**

**Редакциер
зылэщыІэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыцаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиоэкъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэІоры-
шІапІ, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4160
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2152**

Хэутыным
узщыкІэштхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэштхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00